Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 232 (9728). • 1989 йил 5 декабрь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

Кеча Тошкентда йигирманчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент вилоят Советининг ўн иккинчи сессияси бўлиб ўтди.

Вилоят ижроия комитети раисининг ўринбосари, вилоят план комиссиясининг раиси Т. Й. Йўлдошев вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1990 йил плани ва 1989 йил ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш плани бажарилишининг бориши тўғрисида маъруза қилди.

Шунингдек, сессияда вилоятнинг 1990 йил маҳаллий бюджети ва 1988 йил маҳаллий бюджетининг бажарилиши кўриб чиқилди. Область молия бошқармасининг бошлиғи А. А. Раҳимбоев бу масала юзасидан маъруза қилди.

Депутатлар вилоят ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари О. Г. Айдаковнинг вилоят Советининг сессияларида билдирилган танқидий мулоҳазалар ва таклифларни амалга ошириш юзасидан халқ депутатлари вилоят Совети ижроия комитетининг иши тўғрисидаги ва савдо бўлинмалари ва уларнинг ходимлари шаънига айтилган мулоҳазаларни амалга ошириш бўйича вилоят савдо бошқармаси бошлиғи А. М. Холибоевнинг ахборотини тингладилар.

[Халқ депутатлари вилоят Советининг сессияси тўғрисидаги ҳисоботни газетанинг навбатдаги сонларидан бирида ўқийсиз].

ДЎСТОНА ВА РЎЙ-РОСТ ОЧИҚ МУЛОҚОТ

ВАЛЛЕТТА, 2 декабрь. (**ТАССнинг махсус мухбирлари**). Бугун бу ерда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Раиси М. С. Горбачев билан АҚШ Президенти Ж. Бушнинг оралиқ норасмий учрашуви бошланди.

Музокаралар Совет Иттифоқининг қирғоқ ёнида турган «Максим Горький» теплоходида бўлмоқда. Режага кўра, музокаралар совет «Слава» крейсерида бошланиши керак эди, аммо Мальта қирғоқларида тўфон бўлаётганлиги туфайли учрашув қатнашчиларини катерларда мазкур крейсерга олиб келишнинг иложи бўлмади.

...Иккала томон учрашув графигини батафсил тузиб қўйган эдилар, лекин тундаёқ ушбу график бузилмасмикан, деб хавотирга тушиб қолишди. Делегация аъзолари ва журналистлар қирғоқ тошларига ва кўҳна қалъаларнинг деворларига зарб билан урилаётган тўлқинларнинг қулоқни батанг қилгудек товушига таҳлика билан қулоқ солар эдилар. Эрта тонгда бекорга ташвишланмаганликлари маълум бўлди. Тўлқин қайтаргич иншоотлар рўпарасида тўлқинлар қутурар, тўлқин тўсиқлардан ўтиб денгиз қирғоғидаги кўчаларга сапчиб чиқар, кучли шамол дарахтларни илдизи билан қўпориб ташлар эди. Аммо буларнинг ҳаммаси учрашувнинг бошланишига ҳалал бера олмади. Кўрфазда, қирғоқ ёнида турган ва Совет делегациясининг қароргоҳи бўлган «Максим Горький» теплоходининг хоналарида тўфон қариййб сезилмасди. Музокараларнинг биринчи даврасини ана шу ерда ўтказишга қарор қилинди.

М. С. Горбачев ва Ж. Буш биринчи суҳбатни яккама-якка ўтказдилар. Ташқи ишлар министрларининг учрашуви ҳам шу ерда бўлди.

СССР ва АҚШ ўртасидаги Мальта мулоқотининг эрталабки даврасн тугаганидан кейин М. С. Горбачев Америка Президенти шарафига нонушта-зиёфат берди. Зиёфат вақтида улар ўртасидаги суҳбат давом этди.

АҚШ давлат секретари Ж. Бейкернинг фикрича, Мальтадаги учрашувнинг бошланиши мазкур учрашув умуман ижобий натижалар беришидан нишонадир. У ТАСС мухбири билан суҳбатда шуни айтиб, ўзининг Э. А. Шеварднадзе билан суҳбатлари олий даражадаги мулоқот мавзусини ҳам, ушбу мулоқотнинг амалий муҳитини ҳам тўла акс эттирди, деб таъкидлади.

М. С. Горбачев билан Ж. Бушнинг учрашуви пайти.

ТАСС телефотоси.

СССР Ташқи ишлар министри ўзининг америкалик ҳамкасби фикрига қўшилар экан, олий даражадаги Совет-Америка учрашувлари орасида Мальтадаги учрашув СССР ва АҚШ ўртасидаги муносабатлар учун, шунингдек бутун жаҳон сиёсати учун ҳам жуда катта аҳамиятга молик бўлади, албатта, деб таъкидлади.

Иккала томон музокараларнинг биринчи даврасн бошланишидан илгариёқ ушбу музокаралар давом эттириладиган жой хусусида (музокараларнинг иккинчи кунини Американинг «Белкнап» крейсерида ўтказиш мўлжалланган эди) об-ҳавога қараб оператив равишда қарорга келинади, деб келишиб олди.

Аммо тўфон тўхтагани йўқ. Кечки пайт унинг кучи 8 баллга етди, бу эса эрталаб бошланган музокараларни давом эттиришга халал берди. Шу сабабли АҚШ Президенти «Белкнап» крейсеридан тушиб, катерда музокараларнинг иккинчи даврасн ўтказилиши лозим бўлган «Максим Горький» теплоходига боролмади.

Матбуот марказидаги журналистлар иккала томон учрашувни давом эттириш учун қандай йўл тутишлари тўғрисидаги хабарларни сабрсизлик билан кутмоқдалар.

* * *

ВАЛЛЕТТА, 3 декабрь. (**ТАСС махсус мухбирлари**). М. С. Горбачев ва Қўшма Штатлар Президенти Ж. Бушнинг Мальта қирғоқларида бўлган оралиқ, норасмий учрашуви бугун СССР ва АҚШ раҳбарларининг иштирокида тарихда биринчи марта ўтказилган биргаликдаги матбуот конференцияси билан якунланди. Бу матбуот конференциясида Совет ва Америка раҳбарлари музокараларнинг мазмуни ҳақида рўй-ростлик ва самимият билан гапириб бердилар ва ушбу музокараларга якун ясадилар. Улар қуролсизланиш, икки томонлама муносабатлар, Ер юзидаги можаро чиққан жойлардаги аҳвол масалалари, жаҳондаги ва Европадаги ўзгаришлар, СССР билан АҚШ ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликка қудратли сиёсий омил бахш этиш имкониятлари муҳокама қилинганлигини айтдилар.

Учрашув стратегик ҳужум қуролларини 50 процент қисқартириш тўғрисидаги шартномани тайёрлаш жараёнида амалда олға қараб силжиш бўлишида конкрет натижаларга эришишга олиб келганлиги таъкидланди. Химиявий қуролни таъқиқлаш тўғрисидаги конвенцияни ишлаб чиқишда силжиш кўзга ташланиб қолди. СССР Ташқи ишлар министри ва АҚШ давлат секретарига СССР ва АҚШ раҳбарларининг олий даражадаги тўла миқёсли учрашувини тайёрлаш хусусида йўл-йўриқ берилди ва мазкур учрашув келгуси йилнинг июнь ойи иккинчи ярмида ўтказилади, деб белгиланди.

Иккала давлат раҳбарлари Мальтадаги учрашув яхши муҳитда, фикр алмашувнинг очиқ-ойдинлиги ва кенг кўламлилиги муҳитида ўтганлигини таъкидладилар. Мулоқот иштирокчилари бир қанча масалаларга ёндашувларда ҳали айрим тафовутлар, фарқлар бор, деб ҳисобламоқдалар. Аммо улар ўртасида қарор топган муносабатлар ана шу тафовут ва фарқларни бартараф этишга ёрдам беради. Шу билан бир қаторда бу ҳол сиёсатни масъулият ва принципиаллик билан ўтказишга таъсир этмаслиги керак, деб таъкидланди.

...Музокараларнинг иккинчи, якунловчи куни ҳам Совет Иттифоқининг «Максим Горький» теплоходида ўтказилди. Эрталаб об-ҳаво бир қадар очилди, қора булутлар орасидан офтоб кўриниб қолди. Гарчи денгиз тўлқинлари бир қадар тинган бўлса ҳам, лекин суҳбатларни илгари белгилаб қўйилганидек рейдда турган Совет ва Америка крейсерларида ўтказишнинг иложи бўлмади.

Теплоходда АҚШ Президентини М. С. Горбачев кутиб олди ва самимий қутлади. Журналистлар режалаштириб қўйилган матбуот конференциясини кутиб турмай, музокаралар қандай бораётганлигини билишга уриндилар. Музокаралар жуда яхши бораяпти, деган жавоб бўлди. АҚШ Президентидан, кемаларда учрашув тўғрисидаги фикрингиз муваффақиятсиз чиқди деб ҳисоблайсизми, деб сўрашди. «Йўқ, — деб жавоб берди Ж. Буш, — бу жуда яхши фикрдир». «Бу тасодиф, — деб илова қилди М. С. Горбачев, — биз вазиятга тез мослашишимиз мумкинлигини кўрсатади».

Учрашув программасининг вақтига тўла мувофиқ тарзда эрталаб теплоход кутубхонасида музокараларнинг учинчи даврасн бўлди. Аввал бу музокаралар кенгайтирилган составда ўтди. Совет томонидан унда М. С. Горбачев, Э. А. Шеварднадзе, А. Яковлев, А. А. Бессмертних, А. С. Черняев, А. Ф. Добринин, С. Ф. Ахромеев; Америка томонидан Ж. Буш, Ж. Бейкер, Ж. Сунуну, Р. Блэкуилл, Д. Росс, Х. Грэйвс иштирок этдилар.

Шундан кейин М. С. Горбачев билан Ж. Буш яккамаякка суҳбатлашдилар.

М. С. ГОРБАЧЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

ВАЛЛЕТТА, 3 декабрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачев олий даражадаги Совет-Америка учрашуви тамом бўлганидан кейин бугун Мальта пойтахтидан Москвага жўнаб кетди.

Аэропортда СССР билан Мальта давлат байроқлари илиб қўйилган, фахрий қоровул саф тортган эди. М. С. Горбачевни Президент Ч. Табоне ва Бош министр Э. Фенек Адами кузатиб қолдилар.

* * *

Шу куни М. Горбачев Москвага қайтиб келди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев у билан бирга қайтиб келдилар.

Аэропортда М. С. Горбачевни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, В. А. Крючков, Ю. Д. Маслюков, В. А. Медведев, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига номзодлар А. П. Бирюкова, А. В. Власов, А. И. Лукьянов, Е. М. Примаков, Б. К. Пуго, Г. П. Разумовский, Д. Т. Язов, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари О. Д. Бакланов, А. Н. Гиренко, Ю. А. Манаенков, Е. С. Строев, Г. И. Усмонов, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Р. Н. Нишонов кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Италиянинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ф. Дзецца, Мальтанинг СССРдаги муваққат ишлар вакили А. Мускат бор эдилар.

(ТАСС).

ШИФОКОРЛАР НОМЗОДЛАРИ

18 ФЕВРАЛЬ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛИГИ ВА МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛИГИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ 31-Октябрь сайлов округида Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод кўрсатишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унинг иштирокчилари республика соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари, Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи Қ. Т. Ризаевни республикамиз ҳокимиятининг олий органига муносиб номзод деб топишди. Конференцияда бу номзод учун 327 делегатдан 320 киши якдил овоз берди. Етти делегат узрли сабаб билан қатнашмади.

Йиғилишда сўзга чиққан шифокорлар, касалхоналарнинг вакиллари Октябрь районидаги маҳалла фаоллари Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач Қулаҳмад Тошпўлатовичнинг ташкилотчилиги, кадрлар билан ишлашдаги тажрибаси, одамийлиги, меҳрибонлиги, айни пайтда ўзига ва бошқаларга талабчанлиги тўғрисида кўпроқ тўхталдилар. Айниқса, унинг бир вақтлари хароб бўлиб ётган 1-касалхона қиёфасини тамомила ўзгартириш, унинг моддий базасини мустаҳкамлаш, беморларга муносабатни ҳар томонлама яхшилаш борасидаги ишларини алоҳида таъкидладилар. У депутат қилиб сайланса жумҳуриятимиз халқига жуда катта нафи тегади деган ишончни билдирдилар.

Лекин шу ўтган йиғилиш тўғрисида мулоҳазамиз ҳам йўқ эмас. Фикрлар фақат мақтовдан иборат бўлиб қолди. Ваҳоланки, шаҳар соғлиқни сақлаш тармоғида ҳали ҳал қилинмаган муаммолар кўп. Юқори партия, совет ташкилотларига, редакцияларга келаётган хатлар буни кўрсатиб турибди. Оналик ва болаликни муҳофаза қилишдаги камчиликлар, касалхоналарда беморлар учун жой етишмаслиги, даволаш муассасаларида моддий базанинг ночорлиги, айрим шифокорларнинг беморларга муносабатида кўпинча қўполликка йўл қўйилаётгани билан боғлиқ масалалар тилга олинганда янада ўринли бўларди. Қолаверса, кўпгина соғлиқни сақлаш ходимларининг уй-жой шароитлари яхши эмас. Уларнинг дам олишлари ҳақида ғамхўрликни кучайтириш лозим. Бу масалаларни сўзга чиққанлар ўз номзодларига наказ сифатида ҳозирданоқ айтишлари мумкин эди.

* * *

Шаҳримизнинг 114-Киров сайлов мавзесида ҳам сайловчиларнинг номзод кўрсатишга бағишланган умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Унда республика руҳий касалликлар шифохонасининг бош врачи Абдурашид Муқсимович Абдалиев Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.

С. ҲАСАНОВ.

Вилоят сайлов комиссиясида

ХАЛҚ депутатлари Тошкент вилоят Совети депутатлари сайловини ўтказувчи вилоят сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисда барча сайловолди тадбирларини ташкилий жиҳатдан таъминлашга оид бир қатор масалалар кўриб чиқилди. Комиссиянинг жойларда мавзе сайлов комиссиялари билан ўзаро ишчан алоқада ҳаракат қилишини яхшилашга, айниқса, аҳолининг кундалик ҳаётий талабларини қондириш билан боғлиқ бўлган иш участкаларида ходимлардан шахсий талабни кучайтиришга эътибор қаратилди.

Комиссия раиси Т. И. Эргашев давлат ҳокимияти органларига номзодлар кўрсатиш бўйича сайловолди кампаниясининг ҳозирги босқичи нақадар муҳим эканлигини таъкидлаб вилоятнинг айрим музофотларида маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, мавзе сайлов комиссиялари сайловолди тадбирларининг кенг ошкоралигини таъминлашга етарли эътибор бермаётганлиги ҳақида ташвишланиб гапирди.

Шунинг натижасида Ангрен, Чирчиқ, Янгийўл шаҳарларида, Бўка, Коммунистик, Тошкент районларида меҳнат коллективлари ва аҳоли турар-жойларида депутатликка номзод кўрсатиш жараёнлари суст кечаётир. Ана шу музофотларга бириктирилган комиссия аъзоларига ишни активлаштириш топширилди.

Шунингдек, комиссия сайлов кампанияси учун ажратилган маблағларни тақсимлаш ва сайловларни моддий-техник таъминлаш масалаларини ҳам кўриб чиқди.

СССР Олий Советининг қарори

МАМЛАКАТНИ ЭКОЛОГИК СОҒЛОМЛАШТИРИШГА ОИД ЭНГ МУҲИМ ТАДБИРЛАР ҲАҚИДА

СССР Олий Совети шуни қайд этадики, мамлакатда ташвишли, баъзи жойларда эса мушкул экологик вазият вужудга келди. Кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай, мамлакатни экологик соғломлаштиришга оид ишлар қониқарсиз олиб борилмоқда.

Орол денгизи минтақасидаги вазият инсоннинг назоратидан чиқиб кетди. Орол бўйи экологик офат зонасига айланди. Чернобиль атом электр станциядаги авариядан зарар кўрган районларда кескин аҳвол сақланиб турибди. Ядро қуроли синаладиган Семипалатинск полигони минтақасида аҳолининг безовталиги кучайиб бормоқда. Қалмиқ АССР, Днепр бўйи, Днестр бўйи, Донбасс, Урал, Кузбасс, Волга, Севан, Иссиқкўл, Балхаш ҳавзалари ва Ладога кўли, Қора денгиз, Азов, Каспий ва Болтиқ денгизлари ҳавзалари ҳамда бошқа бир қанча минтақалар экологик мушкулот арафасида турибди. Байкал, Обь ва Амур ҳавзаларида табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари тезроқ ўтказилиши лозим.

Ҳаммаси бўлиб 50 миллионга яқин киши яшаб турган 103 та шаҳарда ҳаводаги йўл қўйиш мумкин бўлган зарарли моддаларнинг кўпайиш даражаси ўн баравар ва ундан ҳам кўпроқ ошмоқда. Саноатнинг заҳарли чиқитлари ҳажми кўпаймоқда, бу чиқитларнинг кўп қисми қаттиқ рўзғор чиқитлари ташланадиган жойларга олиб бориб ағдарилмоқда. Сув манбалари учдан икки қисмининг ҳолати нормативларга жавоб бермайди, ер ости сувлари хатарли даражада булғаниб бормоқда. 600 та шаҳарда оқава сувлар сифатли тозаланиши таъминланмаяпти. Кам чиқитли технология асосида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг улуши паст. Бир вақтлар унумдор бўлган миллионлаб гектар ерлар кончилик ишлари ўтказилганлиги, тупроқнинг нураши, сув босиши, шўр босиши ва чўлга айланиб қолганлиги оқибатида деҳқончилик учун яроқсиз ҳолга келди. Пестицидлар, нитратлар, гормонлар ва радионуклидлар кўп ишлатилиши оқибатида маҳсулотнинг бир қисмини истеъмол қилиш хатарли бўлиб қолди. Аллергия, онкология ва бошқа касалликларга чалиниш кўпаймоқда. Экология масалалари хусусида аҳолини етарли равишда, зудлик билан хабардор қилиш йўлга қўйилмаган.

СССРнинг кўпгина министрликлари, идоралари, иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларининг, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг раҳбарлари табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини бажаришга масъулиятсизларча қарашлари, атроф-муҳитнинг сифатини давлат томонидан бошқариш ва назорат қилиш унчалик самарадор эмаслиги, табиий ресурслардан оқилона фойдаланишни ташкил этишдаги катта янглишишлар, ресурсларни ва энергияни тежайдиган таъсирчан иқтисодий омилларнинг, табиий ресурслардан фойдаланиш устидан назорат қилиш соҳасида маҳаллий Советларда чинакам ваколатларнинг йўқлиги, мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини жойлаштиришдаги хатоликлар аҳволни мушкуллаштирмоқда.

СССР Олий Совети **қарор қилади:**

1. СССР Министрлар Совети, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идоралари экологик фалокат минтақаларига зудлик билан ёрдам бериш чораларини белгиласинлар ва бу чораларни келгуси беш йилликда мамлакатни, иттифоқдош ва автоном республикаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш давлат планларига киритсинлар.

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва СССРнинг табиий ресурсларидан оқилона фойдаланиш соҳасидаги ўн учинчи беш йилликка ва 2005 йилгача бўлган даврга мўлжалланган узоқ муддатли давлат программаси лойиҳаси ишлаб чиқилиб, умумхалқ муҳокамасидан кейин СССР Олий Советининг 1990 йил кўкламги сессиясига тақдим этилсин, жумладан, қуйидагилар назарда тутилсин:

1990—1995 йилларда осмон ҳавзасининг булғаниши йўл қўйиш мумкин бўлган даражадан кўп марта ортиқ бўлган шаҳарларда, аҳоли пунктларида атроф-муҳитнинг ҳолатини норматив талаблар даражасигача яхшилаш кўзда тутилсин;

экологик жиҳатдан хатарли корхоналар ва ишлаб чиқаришлар теварагидаги санитария-иҳота зоналари чегараларида аҳолининг яшаши билан боғлиқ бўлган масалалар кўриб чиқилсин;

1991-1995 йилларда ичимлик сувнинг ва озиқ-овқат маҳсулотларининг сифати санитария-гигиена нормативлари даражасига етказилсин;

экологик жиҳатдан соф, камчиқитли технологиялар ва маҳсулотларни яратиш, шунингдек табиатни муҳофаза қилишга оид бошқа муаммоларни ҳал этиш юзасидан илмий тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишларининг ҳажми анча кенгайтирилсин. Бу ишлар зарур молиявий ва моддий ресурслар билан таъминлансин;

1990 йилда, жумладан авиакосмик воситалардан фойдаланиб, атроф-муҳитнинг ҳолатини назорат қилишнинг автоматлаштирилган системаларини яратиш программасини амалга оширишга киришилсин. Шу ишлар учун ўлчов асбоблари ишлаб чиқариш йўлга қўйилсин;

мамлакатдаги экологик вазиятни тубдан яхшилаш учун мудофаа тармоқларининг мутахассисларидан ва ишлаб чиқариш имкониятларидан кенг фойдаланилсин, бунинг учун программада «Конверсия — экология» бўлими кўзда тутилсин.

2. 1990 йилдан бошлаб барча лойиҳалар ва программалар юзасидан ишлар давлат экология экспертизасининг ижобий хулосаси бўлган тақдирдагина пул билан таъминланадиган бўлсин, экология экспертизасининг мустақиллиги таъминлансин. Қишлоқ хўжалигини мелиорациялаш ва химиялаш, атом энергетикасини ривожлантириш, химия, микробиология саноати ва бошқа соҳаларда илгари қабул қилинган давлат программалари 1990 — 1991 йилларда давлат экология экспертизасидан ўтказилсин.

Ишлаб турган барча корхоналар, экологик жиҳатдан хатарли объектлар, шунингдек айрим территориялар 1990-1991 йилларда экологик паспортлашдан ўтказилсин. Бу тадбир натижалари юзасидан экологик вазиятни соғломлаштиришга оид аниқ-равшан режалар ишлаб чиқилсин.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари маҳаллий Советлар ва СССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитетининг органлари бу ишда фаол қатнашсинлар.

3. Орол бўйида экологик мувозанатни тиклашнинг оқилона тадбирларини қидириб топиш ва амалга ошириш мақсадида доимий ишлайдиган ҳукумат комиссияси тузилсин. Комиссия СССР Фанлар академияси билан биргаликда хорижий олимлар ва мутахассисларни жалб этиб, Орол денгизини тиклаш концепциясини конкурс асосида ишлаб чиқишни таъминласин ва шу концепцияни амалга оширишга оид аниқ-равшан таклифларни 1990 йилда СССР Олий Советининг муҳокамасига тақдим этсин.

СССР Министрлар Совети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қозоғистон ССР Министрлар Совети, Туркманистон ССР Министлар Совети, Тожикистон ССР Министрлар Совети, Қирғизистон ССР Министрлар Совети Оролбўйи муаммолари юзасидан илгари қабул этилган қарорлар қандай бажарилаётганини назорат қилишни кучайтирсинлар.

4. Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тугатиш юзасидан РСФСР, Украина ССР ва Белоруссия ССРнинг давлат комплекс программалари ишланмаси маъқуллансин. СССР Министрлар Совети мазкур программаларни 1990 йилнинг 1 кварталида кўриб чиқиб, ўз ҳуқуқ доирасига кирувчи масалалар юзасидан қарорлар қабул қилсин ва мазкур масала юзасидан яхлит иттифоқ-республика программасини, шунингдек шу аварияга оид вазият тўғрисидаги ахборотни СССР Олий Советининг кўкламги сессиясига тақдим этсин. ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг ўн учинчи беш йилликка мўлжалланган режаларида шу ишлар учун молиявий ва моддий-техникавий ресурслар алоҳида сатр тарзида ажратилиши кўзда тутилсин.

СССР Атом энергетикаси ва саноати министрлиги СССР Фанлар академияси билан биргаликда СССРда ишлатилаётган атом реакторларининг хавфсизлигини кучайтириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқиб, амалга оширсин. СССР Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитети қурилаётган атом электр станциялари ва иссиқлик станцияларининг ҳамда атом энергетика қурилмалари ўрнатиладиган бошқа объектларнинг лойиҳаларини экологик экспертизадан ўтказиб, унинг натижалари юзасидан қарор қабул қилсин.

1990 йилда янги, экологик жиҳатдан хавфсиз энергия манбаларидан фойдаланишни, атом реакторлари жойлашувининг ҳар хил типлари ва схемаларига мувофиқ тажриба-экспериментал АЭСлар қурилишини эътиборга олиб, давлат энергетика программасининг янги варианти ишлаб чиқилсин.

5. СССР Мудофаа министрлиги билан СССР Атом энергетикаси ва саноати министрлигини Семипалатинск полигонидаги ядро синовларини тўхтатиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқиб, СССР Министрлар Советига таклифлар киритсинлар. СССР Министрлар Совети 1990 йилнинг 1 кварталида зарур тадбирларни тасдиқласин.

СССР Министрлар Совети шимолий полигондаги (Янги ер) ядро синовларининг теварак-атрофдаги территорияларга таъсири масаласини кўриб чиқсин.

6. СССР Министрлар Совети 1990 йилнинг биринчи ярмида СССР Олий Советининг муҳокамасига табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини, 1990 йилнинг охиригача эса алоҳида муҳофаза қилинадиган табиий территориялар тўғрисидаги қонуннинг ҳамда ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан оқилона фойдаланиш ҳақидаги қонуннинг, шунингдек атом энергиясидан фойдаланиш ва ядровий хавфсизлик тўғрисидаги қонуннинг лойиҳаларини тақдим этсин. 1990 йилда тегишли давлат программаларини ишлаб чиқсин, уларда, жумладан 1991 йилдан бошлаб

(Давоми иккинчи бетда).

МАМЛАКАТНИ ЭКОЛОГИК СОҒЛОМЛАШТИРИШГА ОИД ЭНГ МУҲИМ ТАДБИРЛАР ҲАҚИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

нефть парафинларидан оқсилли витамин концентратлари ишлаб чиқаришни тўхтатиш, қишлоқ хўжалик экинларини ҳимоя қилишнинг биологик усулларини кенг жорий этиш, тупроқ унумдорлигини ошириш, ерлардан фойдаланишни яхшилаш, СССРнинг ва иттифоқдош республикаларнинг доимо янгиланиб борадиган экологик хариталарини яратиш кўзда тутилсин.

СССР Министрлар Совети билан ВЦСПС 1990 йилда курортлар тўғрисида низом қабул қилсин, Бутуниттифоқ аҳамиятига эга бўлган курорт зоналарини муҳофаза этиш чора-тадбирларини кўзда тутсин.

7. ССР Иттифоқи прокуратураси табиатни муҳофаза қилиш прокуратуралари системасини кенгайтирсин. СССР Адлия министрлиги билан СССР Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитети 1990 йилда қонунларга «экология соҳасидаги қонунларни бузиш» тушунчасини киритиш масаласини ишлаб чиқиб, айбдорларнинг жиноий жавобгарликка тортилишгача бўлган масъулиятини ошириш ва етказилган зарар учун улар томонидан албатта товон тўланишини кўзда тутсинлар.

Табиатни муҳофаза қилиш қоидаларини бузганлик учун ҳуқуқий жавобгарлик ва иқтисодий жазо чоралари кучайтирилсин, корхоналар, ташкилотлар ва айрим гражданларнинг фаолияти натижасида етган зарар учун товон тўланиши, шунингдек экологик оқибатларга олиб борадиган авариялар тўғрисидаги, аҳолининг сиҳат-саломатлиги ва яшаш муҳитининг булғаниши ҳақидаги ахборотни атайлаб яширганлик ҳамда сохталаштирганлик учун мансабдор шахсларнинг масъулияти кўзда тутилсин.

8. Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан фойдаланиш соҳасидаги давлат бошқарувининг самарадорлиги оширилсин.

Яшаш муҳитининг сифатини назорат қилиш вазифалари аниқ белгилаб қўйилсин. СССР Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитетининг табиий ресурслардан оқилона фойдаланишни назорат қилиш борасидаги таъсир соҳаси кенгайтирилсин. СССР халқ депутатларининг съездидан СССР Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитетининг раиси лавозимини СССР Конституциясига мувофиқ съезд томонидан тасдиқланадиган лавозимлар жумласига киритиш тўғрисидаги масалани 1990 йилда кўриб чиқиш илтимос қилинсин.

9. СССР Министрлар Совети электр энергияни ва табиий ресурсларни, аввало қайта тикланмайдиган ресурсларни тежаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги масалани кўриб чиқсин. 1990 йилнинг 1 кварталида саноат ва рўзғор чиқитларини қайта ишлайдиган, ҳаво ва сув муҳитини, ерларни муҳофаза қиладиган, тупроқ унумдорлигини ва яйлов маҳсулдорлигини оширадиган, экологик жиҳатдан соф озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган, СССРнинг Қизил китобига ва иттифоқдош республикаларнинг Қизил китобларига киритилган нодир турларни тиклайдиган ва кўпайтирадиган давлат, кооператив, жамоат ва аралаш (шу жумладан чет эл сармояси иштирокидаги) корхона ва ташкилотларни иқтисодий рағбатлантириш тартиби тўғрисидаги низомни ишлаб чиқсин. Экологик жиҳатдан хатарли технологияларни қўлланган корхона, бирлашма ва ташкилотларга махсус солиқ солишни кўзда тутсин ва олинган маблағни асосан табиатни муҳофаза қилиш мақсадларига ишлатсин.

10. СССР Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитети, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари 1990 йил 1 июлигача алоҳида муҳофаза қилинадиган табиат территорияларининг умумиттифоқ системасини, шу жумладан курорт зоналарини ва қайта тикланадиган зоналарни барпо этиш программасини ишлаб чиқсинлар. Қўриқхоналар ва табиий миллий паркларнинг майдонини 1995 йилгача мамлакат ерлари жами майдонининг 2 процентига, 2000 йилгача 3 процентига етказишни, шунингдек, санитария-соғломлаштириш кўкаламзорларини ва ўрмон парклари ихота минтақаларини ривожлантиришни кўзда тутсинлар.

Сувни қўриқлаш, биринчи группа ихота, санитария-гигиена ўрмонлари ва бошқа ўрмонлар билан банд бўлган ерларни тортиб олиш масаласини ҳал қилиш иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари ҳуқуқ доирасига олиб берилиши мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблансин, Кесиш учун мўлжаллаб қўйилган ўрмонлардаги кедр дарахтини кесиб ташлаш 1991 йилнинг 1 январидан ва кедр кесиб олиш 1990 йилдан бошлаб тақиқлансин. Колхоз ўрмонларидан ташқари ҳамма ўрмонлар СССР Давлат ўрмон комитетининг қарамоғига ўтказилиб, улар ижара шартлари билан фойдаланиш учун бериладиган бўлсин. 1990 йилда ўрмонларни қайта тиклашнинг давлат программаси ишлаб чиқилиб, тасдиқлансин. Ўрмонларни ёнғиндан сақлашни яхшилаш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар мажмуи амалга оширилсин.

11. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари ҳамда маҳаллий Советлар экология муаммоларини ҳал этишга жамоатчиликни кенг жалб этсинлар. Жойларда табиатни муҳофаза қилишга оид қонунларга риоя этилиши, атроф-муҳитни соғломлаштиришга қаратилган тадбирларнинг қандай бажарилаётганлиги устидан назорат қиладиган депутатлар группаларини тузиш тажрибаси маъқуллансин.

1990 йилда саноат усулида ўзлаштириш учун ажратишга тегишли бўлмаган анъанавий табиатдан фойдаланиш территорияларини Шимол, Сибирь ва Узоқ Шарқдаги оз сонли туб халқларга бириктириб қўйиш тавсия этилсин.

Маҳаллий Советлар атроф-муҳитнинг экологик ҳолати тўғрисидаги, ҳамма турдаги булғатишлар, ўтказилаётган экологик экспертизаларнинг натижалари тўғрисидаги маълумотларнинг тўла ошкоралигини, тушунарлилиги ва бепуллигини таъминласинлар. Экологик жиҳатдан хатарли авариялар ва вазиятлар тўғрисидаги мамлакат минтақаларининг аҳолиси тезлик билан хабардор қилиб турилсин.

«Экология» нашриётини барпо этиш ва Бутуниттифоқ ҳафталик экологик газетасини чиқариш тезлаштирилсин.

12. СССР Министрлар Совети узлуксиз экологик таълим ва тарбияни ташкил этиш тадбирларини ишлаб чиқиб, ўн учинчи беш йилликда амалга оширсин, экология соҳасида ишлайдиган кадрларни тайёрлаш, экологик умумий таълимни йўлга қўйиш тадбирларини белгиласин. Халқ хўжалиги барча тармоқлари кадрларининг малакасини ошириш системасида экология тайёргарлигини жорий қилсин. Олий экология курсларини тузиш масаласини кўриб чиқсин.

13. Табиатни муҳофаза қилиш ва жуда катта экология муаммолари юзасидан кўп томонлама ва икки томонлама асосда халқаро ҳамкорлик кенгайтирилсин. Экология муаммолари юзасидан СССР қабул этган халқаро мажбуриятларнинг бажарилиши таъминлансин. 1992 йилда БМТнинг атроф-муҳитга бағишланган жаҳон конференциясини ўтказишга тайёргарлик кучайтирилсин.

Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш СССР Олий Советининг экология ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш масалалари комитети зиммасига юклатилсин.

СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.
Москва, Кремль.
1989 йил 27 ноябрь.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

УНВОНЛАР МУБОРАК!

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1989 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда катта муваффақиятларга эришганликлари учун қуйидаги қишлоқ хўжалик илғорлари ва новаторларига, раҳбарлари ва мутахассисларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими» фахрий унвони берди:

Абдувалиев Аъзам Қирғизбоевич — Тошкент область Калинин районидаги «Қорасув» совхозининг директори

Балашов Соғлом Балашович — Тошкент область Оҳангарон районидаги Ворошилов номли совхоз директори

Беков Муҳсум — Тошкент область Паркент районидаги «Гулбоғ» совхозининг бригадири

Гриценко Григорий Павлович — Тошкент область Оҳангарон районидаги «Ғаллақудуқ» совхоз-саноат комплексининг директори

Зоҳидов Акрам — Тошкент область Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз бригадири

Омарқулов Жаппар — Тошкент область Бўстонлиқ районидаги К. Маркс номли колхознинг аъзоси

Раҳмонбердиев Тоштемир Жўраевич — Тошкент область Тошкент районидаги Ильич номли колхоз бригадири

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1989 йилда пахта етиштириш ва тайёрлашда катта муваффақиятларга эришганликлари учун қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг қуйидаги илғорлари, мутахассислари ва раҳбарларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» фахрий унвони берди:

Азаматов Турғунбой — Тошкент область Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг бригадири

Акбаров Тоштемир — Тошкент область Пискент районидаги Свердлов номли колхоз бригадири.

Жалолов Раҳим Раҳмедович — Тошкент область Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг бригадири

Қаландаров Султон — Тошкент область Ғалаба районидаги Киров номли колхоз бригадири

Қўлдосов Комил — Тошкент область Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоз бригадири

Меҳралиев Анвар — Тошкент область Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг бош агрономи

Назарқулов Бегмон — Тошкент область Бекобод районидаги «Победа» колхозининг бригадири

Неъматуллаев Холдор Тўйчиевич — Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги К. Маркс номли колхоз бригадири

Туратов Остонақул — Тошкент область Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхознинг бош агрономи

АЛОҲИДА КИТОБЧА ҚИЛИБ ЧИҚАРИЛДИ

«Ёшларнинг ғайрат-шижоати — қайта қуриш ишига хизмат қилсин» китобчаси босилиб чиқди. Унга М. С. Горбачевнинг 1989 йил 15 ноябрда бўлиб ўтган Бутуниттифоқ студентлар анжуманида сўзлаган нутқи, М. С. Горбачев билан Н. И. Рижковнинг ўша куни анжуман делегатлари саволларига қайтарган жавоблари, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг 1989 йил 23 ноябрда бўлиб ўтган мажлиси тўғрисидаги ахборотдан парчалар киритилган.

Китобчани сиёсий адабиёт нашриёти тайёрлаган ва Москвадаги «Красний пролетарий» босмахонаси чоп этган.

(ТАСС).

Халқ назорати: ҳисобот ва сайловлар

ОШКОРАЛИКНИ ТЎЛА ТАЪМИНЛАЙЛИК

ШУ ЙИЛНИНГ март ойида колхозда ягона халқ назорати группаси тузилди. Шу муносабат билан барча жамоат ташкилотларининг текширув комиссиялари, чунончи, партия ташкилотидан — маъмурият фаолиятини назорат қилиш, касаба союз ташкилотидан — савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат комиссиялари, комсомол ташкилотидан — «Комсомол прожектори» бирлаштирилди. Мавжуд саккиз цех группаси қисқартирилиб иккита группа ҳосил қилинди. Илгариги 103 ўрнига 27 нафар энг актив, малакали, текширув ишларига лаёқатли, тадбиркор халқ назоратчиси сафда қолди. Ҳақиқатан илгари рўйхат узун бўлгани билан уларнинг талай қисми номигагина жамоат ташкилоти аъзоси эдилар. Янги иш услуби туфайли кишиларда масъулият ҳисси ошди, кўтарилган масалалар ишчанлик билан тез ҳал қилинадиган бўлди.

Ҳисобот даврида 41 рейд ва текшириш ўтказилди. Уларда хўжаликнинг деярли барча соҳаси қамраб олинди.

— Рейд ва текширишларни ўтказишда,— деди ҳисобот сайлов йиғилишида маъруза қилган Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги Ким Пен Хва номли колхоз ягона халқ назорати группасининг раиси В. Цой,— давлат планлари ва топшириқларининг бажарилиши, хўжалик юритишнинг замонавий усулларидан қандай фойдаланилаётганлиги, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш, чорвачилик маҳсулдорлиги, ер, минерал ўғит, сув ва ёнилғи ресурсларидан унумли фойдаланиш, маҳсулот сифатини яхшилаш ҳамда таннархини арзонлаштириш, колхозчилар маданий-маиший шароитларини яхшилаш каби муҳим масалаларга алоҳида эътибор берилди.

Хўжалик халқ назоратчилари ўз фаолиятларида уч йўналишга алоҳида диққат билан муносабатда бўлмоқдалар. Биринчиси — пахтачиликни ривожлантириш. Бунда колхоз правлениесининг пахтачиликни комплекс механизациялаш, ғўзага парвариш беришнинг интенсив технологиясини жорий этиш бўйича кўрсатмаларининг бажарилиши назорат қилиб борилмоқда. Шу билан бир қаторда барча бригадаларни ижара пудрати усулига ўтказишга кўмаклашмоқдалар.

Иш планига мувофиқ 1988 йилда, далачилик сектори ҳар гектар ердан 14—23 центнердан ҳосил олаётган тўққиз пахтачилик бригадаси ишини ўрганди. Бу ишда бошқа секторлар, цех группалари ҳам кўмаклашишди. Камчиликлар очиб ташланди. Айбдорлар жазоланди. Тегишли тадбирлар белгиланди. 1988, 1989, йилларда колхоз бўйича ҳар гектар ердан 36—45 центнердан хирмон кўтарилди. Бу йил хўжалик 8 октябрда областда биринчи бўлиб давлат планини бажарди. Шубҳасиз бу муваффақиятларда халқ назоратчиларининг муносиб ҳиссаси бор.

Назоратчилар белгилаган иккинчи йўналиш — турар-жой программасидир. Колхоз правлениеси турар-жойларни тақсимлаш, қуриш учун ер ажратишни узлуксиз текшириб боришни халқ назоратчилари зиммасига юкладии. Чунки маъмуриятга жуда кўп шикоятлар тушаётган эди. Бу ишга халқ назорати группаси раисининг ўринбосари Х. Орифжонов масъул қилиб тайинланди. Уч йил ичида колхозчиларга 44 квартира ва салкам 300 та ер участкаси уй қуриш учун бўлиб берилди. Кейинги икки йилда маъмуриятга биронта шикоят тушмади.

Учинчи асосий йўналиш: шахсий ёрдамчи хўжаликларда ва фермада чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришдир. Давлат ва ишлаб чиқариш планлари бажарилишининг бориши, маҳсулот сифатини яхшилаш, шунингдек чорва молларини тўғри рацион асосида боқилиши, ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш ва сақлаш, фермалар санитария ҳолати ва чорвадорларга қандай маданий-маиший шароитлар яратиб берилаётгани юзасидан рейд ҳамда текширишлар ўтказиб борилмоқда.

Ўтказилган рейд ва текширишларнинг якунлари «Халқ назорати ойнаси»да акс эттирилаяпти. Ҳисобот даврида назоратчилар деворий газетасининг 8 сони чиқарилди. «Жанговар варақа», «Ташвишли сигнал» назорат ишининг оммавийлик ва ошкоралигини таъминламоқда.

Ҳисобот даврида халқ назоратчиларидан И. Бобобеков, С. Анорбоев, О. Туронов, З. Гайдуллаевлар айниқса самарали фаолият кўрсатдилар.

— Халқ назоратчилари ғўза парваришида ҳам, етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишда ҳам рейд ва текширишлар ўтказиб катта хирмон уйишга ҳисса қўшдилар,— деди доклад юзасидан музокарага чиққан 8-бригада бошлиғи Х. Абдуқодиров,— камчиликларни кўрсатиш билан уларни бартараф этишда ҳам кўп кўмак бердилар. Бу тажрибалар яхши. Лекин халқ назоратчилари ишида айрим нуқсонлар ҳам бор. Ошкоралик сектори талаб даражасида ишламаяпти. Текшириш натижалари ва кўрилган жазо, чоралар доимо ҳам эълон қилиб борилмайди. Халқ назорати оммавийлиги ва ошкоралиги билан қудратлидир.

Чорвачилик фермаси лаборанти Л. Ким ижарачиликнинг афзалликлари ва бу янги тажрибада текширувнинг ўзига хос усуллари ҳақида фикрлар билдирди.

— Мен ишлаётган 2-участкада бир йилдан бери магазин ишламаяпти,— деди колхозчи П. Нишонбоев,— одамлар гугурт, туз учун ҳам марказга боришга мажбур бўлмоқдалар. Участкамизда деярли ҳар куни электр чироқлар ўчиб қолади. Бу ҳақда район электр тармоғига айтдик. Фойдаси бўлмаяпти. Халқ назоратчилари ишлаб чиқариш билан чегараланиб қолмай, социал масалаларга ҳам эътиборни кучайтирсалар айни муддао бўлур эди.

Йиғилишда сўзга чиққан Б. Камолов. Н. Рахматуллаев, Т. Мадиёров ва бошқа кишилар халқ назоратчилари фаолиятини атрофлича таҳлил этдилар, истиқболда ишларни янада яхшилаш юзасидан таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида область халқ назорати комитети раисининг ўринбосари Б. Бухоров қатнашди.

Б. ПЎЛАТОВ.

ТЎҚҚИЗ ОЙДА ҚАНДАЙ ИШЛАДИК?

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИНИНГ (ТОШКЕНТ ШАҲРИ ҲАМ ҲИСОБГА КИРАДИ) 1989 ЙИЛ ТЎҚҚИЗ ОЙИДА ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШИ

Тошкент вилоят статистика бошқармасининг ахбороти

Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида жамоат ишлаб чиқаришида структуравий силжишларни амалга ошириш ҳисобига истеъмол ва ноишлаб чиқариш қурилишларига йўналтирилган ресурслар салмоғи ошди. Истеъмол («Б» группаси маҳсулотлари) буюмлари ишлаб чиқаришнинг ўсиши ишлаб чиқариш воситаларини («А» группаси маҳсулотлари) ишлаб чиқариш кўрсаткичларидан ўзиб кетди. Чакана товар обороти плани ошиғи билан бажарилди. Аҳолига пулли хизмат кўрсатиш ҳажми кенгаймоқда.

Хўжалик юритишнинг янги шаклларини жорий этиш жараёни давом этмоқда. 1989 йилнинг октябригача 12 саноат корхонаси, 41 қурилиш ташкилоти, 260 чакана савдо корхонаси, 61 умумий овқатланиш корхонаси ижара пудрати асосида ишлади.

Айни вақтда бу йил вилоят халқ хўжалигининг ривожланиши мураккаб шароитларда бормоқда. Ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг қатор кўрсаткичларини ўстиришнинг барқарор суръатларига эришишдаги зўриқиш сақланмоқда. Биринчи навбатда зарур бўлган кўпгина товарларнинг тақчиллиги ошди. Уй-жойларни фойдаланишга топшириш қисқарди.

1989 йилнинг тўққиз ойида вилоят ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг асосий кўрсаткичлари қуйидагича бўлди (ўсиш процент ҳисобида):

	1989 йилнинг январь— сентябрида 1988 йилнинг январь — сентябрига нисбатан процент ҳисобида — амалда
Саноат маҳсулоти	2,7
Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш (алкоголсиз ичимликлар ҳисобга кирмайди)	6,4
шу жумладан:	
Озиқ-овқат маҳсулотлари	1,5
Ноозиқ-овқат маҳсулотлари	8,6
Давлат марказлашган капитал маблағлари ва корхоналар ҳамда ташкилотларнинг фондлари маблағлари ҳисобига ишга туширилди:	
— Асосий фондлар	—24
— Уй-жойлар	—15
Давлат марказлашган капитал маблағлари ва корхоналар ҳамда ташкилотларнинг фондлари маблағлари	—7
Умумий фойдаланишдаги транспортда юк ташиш (жўнатиш)	0,9
Халқ хўжалиги бўйича фойда олиш (қишлоқ хўжалик корхоналари, матлубот кооперацияси ва Госстрах ҳисобга кирмайди)	4,0
Ишчи ва хизматчилар сони	3,3
Ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи фонди	3.7
Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача пулли иш ҳақи	7,3
Колхозларнинг жамоат хўжалигидаги колхозчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи	0,5
Давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти	8,3
Аҳолига пулли хизмат кўрсатиш	11,9

Молиявий аҳволни соғломлаштириш юзасидан амалга оширилаётган чоралар ҳали сезиларли натижалар бергани йўқ.

Давлат корхоналари ва ташкилотларининг фойдаси (даромади)дан бюджетга январь — сентябрь давомида 764,2 миллион сўм тушум тушди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 25 миллион сўм кам.

Оборотдан бюджетга тушган солиқ 935,9 миллион сўмни ташкил этди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 16,5 миллион сўмлик кўп.

Корхоналар ва ташкилотлар томонидан фойда бўйича камайтирилган планлар олиш практикаси сақланмоқда, бунинг оқибатида шу йилнинг ҳисобот даврида қабул қилинган план амалда ўтган йилнинг шу давридаги даражадан кам бўлди. Барча асосий тармоқлар ва халқ хўжалик комплекслари томонидан молиявий натижалар бўйича план-топшириқлари ошириб адо этилди. Шу билан бирга халқ хўжалигида зарар келтираётган 7 процент пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари ва 3 процент саноат корхоналари ишлаб турибди.

1989 йилнинг 1 октябригача кредитга берилган маблағлар 2,8 миллиард сўмни ташкил этди.

Банкларнинг қисқа муддатли ссудалари ва хўжалик ташкилотлари ўртасида ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича муддати ўтиб кетган қарзлар 1 октябрга келиб 275,8 миллион сўмни ташкил этди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу вақтигача 653,9 миллион сўм бўлган эди.

Тўққиз ой давомида муомалага пул чиқариш 1988 йилнинг шу давридагига нисбатан кўпайди.

Учинчи кварталда вилоят халқ хўжалигини қиш шароитларида ишлашга тайёрлаш ишлари олиб борилди. 2 октябрга келиб асосий истеъмолчиларнинг кўмир запаслари 752,8 минг тоннани ташкил этди, бу ўтган йилнинг 30 сентябридагига нисбатан 40,5 минг тонна кўпдир. Қозон мазутининг запаслари 2 октябрга келиб 139,5 минг тоннани ташкил этди. Бу ўтган йилнинг 30 сентябридагига нисбатан 9,6 минг тонна ёки 7,4 фоиз кўпдир. Вилоятда октябрь ойи бошларига келиб давлат уй-жой фонди умумий майдонининг 73,4 проценти қиш шароитларида фойдаланиш учун тайёрлаб қўйилди.

ИЖТИМОИЙ ТАРАҚҚИЕТ

Аҳолининг даромадлари. Халқ хўжалигида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик пулли иш ҳақи 1988 йилнинг шу давридаги 189 сўм ўрнига 203 сўмни ташкил этди, колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш 141,7 сўмдан 142,4 сўмгача кўпайди.

Саноатда январь — сентябрда ўртача иш ҳақининг ўсиши меҳнат унумдорлиги 3.9 процент ошгани ҳолда 2,6 процентни, қурилишда иш ҳақи 9,2 процент ошгани ҳолда меҳнат унумдорлигининг ўсиши 1,0 процентни ташкил этди.

Аҳолининг СССР Жамғарма банки муассасаларидаги омонатлари 1989 йилнинг январь — сентябрида 243,7 миллион сўм кўпайди ва 2,8 миллиард сўмга етди. Бундан ташқари 40,2 миллион сўмлик сертификатлар сотилди.

400 оила бюджетини тадқиқ қилиш натижалари бўйича ишчи ва хизматчиларнинг даромадлари ҳар ойда ҳар бир оила ҳисобига 429,8 сўмни ташкил этди ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 29,7 сўмлик кўпайди, колхозчилар оилаларида бу кўрсаткичлар 578,1 ва 70,5 сўм бўлди.

3,6 миллион сўмлик (чакана нархларда) **халқ истеъмоли молларн** (алкоголли ичимликлар қиймати ҳам ҳисобга киради) ишлаб чиқарилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 339,1 миллион сўмлик ёки 10,2 процент кўпдир.

Январь — сентябрь ойларида айрим озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1989 йил тўққиз ойида амалда ишлаб чиқарилгани	топшириқнинг бажарилиш проценти	1989 йилнинг январь — сентябрида 1988 йилнинг январь—сентябрига нисбатан процент ҳисобида
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	43,5	104,8	92,4
Колбаса маҳсулотлари — минг тонна	24,9	103,4	99,0
Мол ёғи (давлат ресурслари хом ашёсидан) — тонна	47,5	131,4	78,5
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотларини сутга айлантириб ҳисоблаганда (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	167,1	105,1	103,2
Маргарин маҳсулотлари — минг тонна	20,8	100,1	99,4
Ўсимлик мойи — (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	37,5	101,4	106,4
Кондитер маҳсулотлари — минг тонна	65,1	101,0	105,5
Консервалар — шартли миллион банка	208,8	104,5	83,3

Озиқ-овқат саноатининг кўпчилик корхоналарида айрим маҳсулотлар турларини ишлаб чиқариш 1988 йилнинг амалдаги даражасидан кам бўлди. Тошкент ва Бекобод гўшт комбинатлари гўшт ишлаб чиқаришни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайтириб юборди. Бекобод сут заводида мол ёғи ишлаб чиқариш, Янгийўл консерва, вино, Янги Тошкент консерва, Ғазалкент консерва заводларида консервалар ишлаб чиқариш камайди.

Аҳолини ноозиқ-овқат халқ истеъмоли товарлари билан таъминлашдаги қийинчиликлар суст бартараф этилмоқда. Шу йилнинг январь — сентябрида бундай маҳсулотлар 1,9 миллиард сўмлик (чакана нархларда) ишлаб чиқарилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 152,7 миллион сўмлик ёки 8,6 фоиз кўпдир.

Корхоналар томонидан январь — сентябрь ойлари учун қабул қилинган планлар 103,5 фоиз қилиб бажарилди, топшириқдагидан ташқари 65,3 миллион сўмлик товарлар тайёрланди.

Енгил саноат товарлари 953,7 миллион сўмлик (чакана нархларда) ишлаб чиқарилди. Бу ўтган йилнинг январь — сентябридагига нисбатан 6,5 фоиз кўпдир. Уларни ишлаб чиқаришнинг ортиши 58,2 миллион сўмни ташкил этди.

Ип газламалари, трикотаж буюмларидан ташқари асосий номенклатура бўйича январь — сентябрь ойлари топшириқлари бажарилди.

Енгил саноат ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари маҳсулот етказиб бериш бўйича шартнома мажбуриятларини бажардилар.

(Давоми 3-бетда).

ТЎҚҚИЗ ОЙДА ҚАНДАЙ ИШЛАДИК?

(Боши 2-бетда).

Ноозиқ-овқат халқ истеъмоли товарларини ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	Шу йилнинг тўққиз ойида амалда	Топшириқнинг бажарилиш фоизи	1989 йилнинг тўққиз ойида 1988 йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан фоиз ҳисобида
Трикотаж буюмлари — миллион дона	22,1	99,9	103,7
Пайпоқлар — миллион жуфт	0,6	122,1	98,5
Пойабзал — миллион жуфт	12,2	101,9	104,9
Мебель — миллион сўмлик	129,4	101,8	109,9
Чинни-фаянс идишлари — миллион сўмлик	27,9	103,7	113,1
Кир совун — минг тонна	15,8	102,3	97,9
Ип газламалари — миллион квадрат метр	123,7	96,3	91,9
Сунъий ювиш воситалари — минг тонна	25,5	105,8	105,1

Чакана товар обороти ва пулли хизматлар. Давлат ва кооператив савдоси чакана товар оборотининг умумий ҳажми тўққиз ойда 3615,9 миллион сўмни ташкил этди ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8,3 процент кўпайди. Ўсишнинг тахминан учдан бир қисми алкогол ичимликларини сотиш ҳисобига (106,3 миллион сўмлик ёки 41,2 процент ўсди) таъминланди. Товар обороти плани 102,2 процент қилиб бажарилди, аҳолига пландагидан ташқари 78,4 миллион сўмлик товарлар сотилди. Нариманов шаҳри (83,4 фоиз), Янгиобод шаҳри (97,0 фоиз) ва Янгийўл шаҳри (98 фоиз)дан ташқари барча шаҳарлар ва районлар план бажарилишининг уддасидан чиқдилар.

Йил бошидан бери аҳолига 3292 миллион сўмлик озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари сотилди. Бу ўтган йилнинг январь — сентябридагига нисбатан 6,2 фоиз кўпдир. Гўшт ва парранда гўшти, ўсимлик мойи, жун газламалари ва рўмоллари сотиш 3—4 фоиз, гўшт консервалари, мол-ёғи, маргарин ва маргарин маҳсулотлари сотиш 2—10 фоиз, колбаса маҳсулотлари, балиқ консервалари, ип ва шойи газламалари, кийимлар ва ички кийимлар, трикотаж буюмлари, пайпоқлар, атирсовунлар сотиш деярли 10—16 фоиз кўпайди. Сельдь, тухум, чой, телевизорлар сотиш ўтган йилги даражада бўлди. Кондитер маҳсулотлари, балиқ, радио-приёмник қурилмалари, совутгичлар ва музлатгичларни реализация қилиш 2—4 фоиз, минерал суви, сабзавотлар, чарм газлама ва аралаш пойабзал, кир совун, гугурт сотиш 5—8 фоиз, мева ва сабзавот шарбатлари, туз, қанд-шакар, мевалар сотиш 11—16 фоиз, картошка сотиш 23 фоиз, пишлоқ сотиш 37 фоиз камайди.

Совун ва сунъий ювиш воситалари ишлаб чиқариш кўпайганлиги ва савдо ташкилотларига кўпроқ етказиб берилганига қарамай, бундай маҳсулотлар билан савдо қилишдаги узилишлар ва уларга бўлган талаб камаймаяпти.

Вилоятнинг кўпгина регионларида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотларининг муҳим турлари билан таъминлаш ёмонлашди. Масалан, вилоят районларида гўштли консервалар, балиқ, сельдь, пишлоқ, туз, қанд-шакар, кондитер маҳсулотлари, алкоголсиз ичимликлар сотиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қисқарди.

Чирчиқ шаҳри колхоз бозорларидаги нарх-наво ҳамон юқорилигича қолмоқда. Бу ерда нархлар ҳисобга олинмоқда. Жумладан, картошканинг нархи 0,6 сўмни ташкил этмоқда, бу давлат нархидан 3,5 баравар ошиқдир. Лавлаги 0,6 сўм ёки ўн баравар, сабзи — 0,8 сўм ёки 4,5 баравар, олма — 2 сўм ёки тўрт баравар қимматдир.

Аҳолининг ошган пулли даромадлари кийим-кечаклар, рўзғор техникаси ва анжомларига, бинокорлик материалларига харидорлик талабининг ошишига олиб келмоқда. Бироқ бундай товарларни сотиш ўсганига қарамай, аҳолининг уларга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилмаяпти. Камчил товарлари доираси кенгайди, мактаб дафтарлари ва бошқа мактаб ёзув анжомлари, спорт кийимлари ва пойабзали, тамаки маҳсулотлари, писка, атир-упа-пардоз буюмлари, заргарлик буюмлари ва бошқа маҳсулотлар тақчил моллар қаторига кириб қолди. Деярли ҳамма жойда рўзғор техникаси ва аппаратлари, транспорт воситалари савдоси ниҳоятда тақчиллик шароитида ўтмоқда.

Ёғоч-тахта ва бинокорлик материаллари савдосидаги аҳвол яхшиланмади. Шифер, оқ бўёқ, эмаль, сув-эмульсияли бўёқ, сопол плитка, иморатбоп ёғоч, тахта, цемент, ванналар, сув ва газ ўтказувчи қувурлар, фанер, ёғоч толали ва ёғоч қипиғидан тайёрланган плиталар, линолеум, гул қоғозлар ва бошқа материалларни харид қилиш муаммоси илгаригидек ўткир бўлиб қолмоқда. Аҳолига 537,4 миллион сўмлик ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 57,22 миллион сўмлик кўп **пулли хизмат** кўрсатилди. Пулли хизматларнинг умумий ҳажмида 9,4 миллион сўмни (1,8 фоизни) аҳолига ёғоч-тахта, бинокорлик материаллари, ишлаб чиқариш чиқитлари ва нокондиция материалларини сотишдан тушган пул ташкил этади. Тўққиз ой давомида аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг ихтисослашган корхоналари ва ташкилотлари 126,0 миллион сўмлик маиший хизмат кўрсатдилар. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8,1 фоиз кўпдир. Аҳолига бундай хизматлар кўрсатиш плани 102,0 фоиз қилиб бажарилди. Шу билан бирга аҳолининг квартиралар ремонти ва қуриш, аҳолига қарашли транспорт воситалари ремонти ва уларга техника хизмати кўрсатишга бўлган талаби қондирилмади.

Уй-жой ва ижтимоий-маданий қурилиш. Вилоятда давлат маблағлари ҳисобига умумий майдони 667,6 минг квадрат метр саҳнли уйлар қурилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 15 фоиз камдир. Тўққиз ойда йиллик планнинг бажарилиш даражаси 60 фоизни ташкил этди. Оққўрғон, Бўстонлиқ, Ғалаба, Оржоникидзе районларида уй-жой қурилишидаги аҳвол кўнгилдагидек эмас.

Тўққиз ой давомида 22,6 минг ўқувчи ўрни бўлган умумий таълим мактаблари, 480 ўринли ҳунар-техника билим юртлари, 5285 ўринли мактабгача ёшдаги болалар муассасалари, 880 ўринли касалхоналар, ҳар сменада 2060 беморни қабул қилишга мўлжалланган шифохоналар, 550 ўринли клублар ва маданият уйлари фойдаланишга топширилди.

Мактаблар қурилиши бўйича йиллик топшириқнинг бажарилиш даражаси 73 фоизни, ижтимоий соҳанинг бошқа объектлари бўйича 47—100 фоизни ташкил этди. Ўтган йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан умумий таълим мактабларини фойдаланишга топшириш 20 фоиз қисқарди. Олмалиқ ва Янгийўл шаҳарларида, Ғалаба, Калинин, Оржоникидзе районларида ижтимоий-маданий хизмат кўрсатувчи объектларни фойдаланишга топширишда қониқарсиз аҳвол таркиб топди.

Халқ таълими. 796 минг ўқувчи учун кундузги ва кечки (сменали) умумий таълим мактабларида машғулотлар бошланди. 53 минг бола биринчи синфга борди. Уларнинг учдан бир қисмидан кўпроғи олти ёшлилардир. Иккинчи ва учинчи сменаларда ҳар уч ўқувчининг бири ўқимоқда.

Ўрта махсус ўқув юртлари талабаларининг сони 73 минг студентдан кўпроқни, олий ўқув юртлариники 178 минг кишини ташкил этмоқда. Кириш имтиҳонларига конкурс ўртача ҳар юз ўринга 340 аризани ташкил этди, маориф соҳасида мутахассислар тайёрловчи олий ўқув юртларида 337, қишлоқ хўжалик олий ўқув юртларида 342 аризани ташкил этди.

1 сентябрда 82 та кундузги ҳунар-техника билим юртларига 18 минг нафардан кўпроқ йигит ва қизлар (планга нисбатан 76,6 фоиз) қабул қилинди, улар халқ хўжалигининг барча тармоқларида ишлаш учун зарур бўлган касбларни ўрганадилар.

Ҳуқуқбузарлик. Вилоятда йил бошидан бери 7087 жиноят қайд қилинди. Қайд қилинган жиноятнинг ҳар тўққиздан бири оғир жиноятдир.

1989 йилнинг тўққиз ойида 1800 марта шахсий мулк ўғирланди, шахсий мулкни эгаллаш учун қароқчиларча ҳужум 95 марта, шахсий мулкни қасддан ёндириб юбориш 281 марта, давлат мулкини ўғирлаш йўли билан талон-торож қилиш 528 марта рўйхатга олинди.

Шу даврда қасддан 126 одам ўлдириш ва одам ўлдиришга тажовуз қилиш, 149 та қасддан оғир тан жароҳати етказиш, 94 та номусга тегиш ва номусга тегишга уриниш содир бўлди. Балоғатга етмаганлар томонидан ва уларнинг иштирокида 450 та жиноят содир бўлган. Илгари жиноят қилган шахслар яна 476 марта, маст ҳолдаги шахслар 538 та жиноят қилган. 244 та чайқовчилик ҳоллари, 430 та харидорларни алдаш, 21 та порахўрлик, 24 та дайдилик ва тиланчилик ҳоллари содир бўлди. Вилоятнинг Нариманов шаҳрида битта қалбаки пул тайёрлаш ҳодисаси қайд қилинди.

Атроф-муҳитнинг аҳволи. Экологик аҳвол ниҳоятда кескин бўлган саноат марказларидан Чирчиқ, Бекобод, Олмалиқ шаҳарларида зарарли моддаларни атмосферага чиқариш камайди. Шу билан бирга атмосфера ҳавосини зарарли моддалар билан ифлослантириш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 18,6 минг тонна ёки 5,2 фоиз, шу жумладан Ангрен ва Тошкент шаҳарларида ортди. 52 корхона зарарли чиқиндиларни чиқаришни 32 минг тоннадан кўпроқ оширдилар. Вилоятдаги айрим корхоналар ифлос моддаларнинг ҳаво ҳавзасига чиқаришни анча кўпайишига йўл қўйдилар. Бу асосан Ангрен бинокорлик материаллари, Тошкент ва Ангрен ГРЭСларининг айби билан содир бўлди. Ангрен «Водоканал» ишлаб чиқариш бошқармасининг сув олиш иншоотида жуда заҳарли модда — хлорнинг оқиб чиқиши оқибатида атмосферанинг ниҳоятда кўп ифлосланишига йўл қўйилди, бунинг натижасида бир гуруҳ аҳоли заҳарланди.

ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЕТИ

Саноатда ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини янада ошириш мақсадларида 48 та механизациялашган поток ва автомат линиялари, 341 та комплекс механизациялашган ва автоматлашган асбоб-ускуналар ўрнатилди, ўнта саноат роботи, 36 та металл қирқиш станоклари жорий қилинди.

Машиналар ва асбоб-ускуналарнинг 47 та янги хилини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Машинасозлик комплекси бутун маҳсулоти ҳажмида янгиланган маҳсулотнинг солиштирма улуши 1988 йилнинг январь-сентябридаги 7,2 фоиз ўрнига 8,1 фоизга етди.

Моддий ва ёқилғи-энергетика ресурсларининг муҳим турларини иқтисод қилиш бўйича топшириқлар бажарилди. Шу билан бирга корхоналар ва ташкилотлар сарфлаш нормаларини, йиллик лимитларда ҳисобга олинган тежамкорлик миқдорини тўла бажармадилар.

Моддий ресурсларнинг нобуд бўлиши камаймаяпти. Ўтган тўққиз ойда халқ хўжалигида 13,2 минг тонна қозон-печка ёқилғиси (шартли ёқилғига айлантириб ҳисоблаганда) кўп сарфланди.

Ўтган давр давомида саноат корхоналарида 1 миллион гигакалорийдан ортиқ иссиқлик ва 67 минг тонна (шартли ёқилғига айлантириб ҳисоблаганда) иккиламчи ёқилғи ресурсларидан фойдаланилди.

САНОАТ

Давлат буюртмаларига мувофиқ ва истеъмолчилар билан бевосита алоқалар бўйича маҳсулот етказиб бериш **шартнома мажбуриятлари** ўтган тўққиз ойда 98,3 фоиз қилиб бажарилди. Ўтган йилнинг шу вақтида бу кўрсаткич 97,9 фоиз бўлган эди. Корхоналар ва бирлашмаларнинг 22 фоизи шартнома интизомини бузди, улар истеъмолчиларга 97,4 миллион сўмлик маҳсулот етказиб бермади (1988 йилнинг тўққиз ойида бундай бирлашмалар ва корхоналар сони 29,4 фоизни ташкил этиб, 120,2 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмаган эди).

Учинчи кварталда маҳсулот етказиб берувчи корхоналарнинг шартнома интизомининг сусайганлиги сезилди. Шу даврда етказиб берилган маҳсулотнинг солиштирма улуши йил бошидан бери истеъмолчиларга етказиб берилмаган маҳсулот жами ҳажмининг 47,9 фоизига тенг бўлди.

Маҳсулот етказиб бериш бўйича мажбуриятларнинг бажарилишида Тошкент шаҳар корхоналари (шартнома мажбуриятлари 98,8 процент қилиб бажарилди, 39,8 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмади), Бекобод шаҳар корхоналари (шартнома мажбуриятлари 91,1 процент қилиб бажарилди ва 17,6 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмади) энг кўп қолоқликка йўл қўйдилар.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан 2,7 фоиз ошди, унинг бир кеча-кундузда тайёрланиши 3,1 фоиз кўпайди.

Тўққиз ой давомида меҳнат унумдорлиги 3,9 фоиз ўсди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг бутун ўсиши меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига бўлди.

Вилоят шаҳарлари ва районлари бўйича 1989 йилнинг январь-сентябрида саноатнинг иши тўғрисидаги маълумотлар (Иттифоққа бўйсунувчи саноат ҳам ҳисобга киради) қуйидагича бўлди:

	Маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятларнинг бажарилиши	Истеъмолчиларга етказиб берилмаган маҳсулот, миллион сўм	Шартномавий мажбуриятларни бажармаган корхоналар салмоғи	Ўсишнинг амалдаги суръатлари: Маҳсулот (ишлар, хизматлар) ҳажми	Ўсишнинг амалдаги суръатлари: Меҳнат унумдорлиги
Жами	98,3	97,4	22,0	2,7	3,9
Тошкент шаҳри	98,8	39,8	20,9	1,6	3,4
Тошкент вилояти	97,7	57,66	22,9	4,0	3,9
Шаҳарлар:					
Олмалиқ	98,9	7,4	42,1	3,1	3,2
Ангрен	99,6	0,9	14,3	12,9	8,9
Оҳангарон	95,9	4,9	37,5	— 4,4	— 3,9
Бекобод	91,1	17,66	36,4	6,8	7,4
Нариманов	98,7	0,6	23,1	10,4	— 9,5
Чирчиқ	96,4	20,1	35,3	— 0,9	0,3
Янгийўл	99,0	1,5	27,3	5,5	6,2
Районлар:					
Оққўрғон	99,3	0,2	33,3	9,8	8,5
Оҳангарон	95,3	0,6	100,0	— 2,7	18,0
Бекобод	100,0	—	—	22,5	15,9
Бўстонлиқ	99,2	0,5	22,2	—10,2	— 5,0
Бўка	100,0	—	—	22,8	51,0
Ғалаба	100,0	—	—	—10,3	— 8,3
Калинин	99,4	0,7	20,2	— 2,6	3,9
Коммунистик	100,0	—	—	19,4	4,7
Оржоникидзе	95,4	2,1	14,3	19,7	25,8
Паркент	100,0	—	—	— 4,3	—22,9
Пискент	100,0	—	—	8,8	11,5
Ўрта Чирчиқ	100,0	—	—	11,4	18,1
Тошкент	99,6	0,1	22,0	17,5	29,0
Чиноз	100,0	—	—	13,4	13,2
Янгийўл	99,0	0,6	25,0	— 5,6	— 3,9

Халқ хўжалиги комплексларининг тўққиз ойлик фаолияти қуйидагича бўлди:

	Ўсишнинг амалдаги суръатлари: Маҳсулот (ишлар, хизматлар) ҳажми	Ўсишнинг амалдаги суръатлари: меҳнат унумдорлиги
Ёқилғи-энергетика комплекси	11,2	13,0
Металлургия комплекси	7,2	8,4
Машинасозлик комплекси	— 0,9	16,1
Кимё — ўрмон комплекси	1,6	2,5
Агросаноат комплекси	3,6	5,7
Ижтимоий комплекси (Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги)	2,2	2,0
Қурилиш комплекси (Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари министрлиги)	0,5	2,9

Янги қувватларни ўзлаштиришда силжиш бўлмади. Қилинган тадқиқотлар маълумотларига кўра сўнгги икки йилда ишга туширилган ва реконструкция қилинган қувватларнинг иш билан ўртача таъминланганлик даражаси 46,1 фоизни ташкил этди. 1988 йилда ишга туширилган айрим ишлаб чиқаришларда маҳсулот тайёрланмаяпти.

Бундай аҳвол кўп жиҳатдан бир-бирига алоқадор ишлаб чиқаришларнинг ишга туширилишининг мослашмаганлиги, янги объектлар қурилишининг хом ашё, кадрлар, ижтимоий-маданий хизмат кўрсатувчи объектлар билан таъминланмаганлиги билан изоҳланади. Ишга туширилган қувватларнинг номутаносиблиги оқибатида Ангрен кўмир разрезида 1989 йилнинг январида ишга туширилган янги объектларда кўмир қазиб чиқарилмаган.

Фақат тадқиқот қилинган объектлар бўйича қувватлардан қониқарсиз фойдаланиш оқибатида тўққиз ой давомида йўқотилган маҳсулот ҳажми салкам 48 миллион сўмликни ташкил этди.

Ёқилғи-энергетика комплексида электр энергияси ҳосил қилиш, кўмир қазиб чиқариш топшириқларининг бажарилиши таъминланди. Кўмир қазиб чиқариш 1988 йилнинг январь-сентябридагига нисбатан кўпайди.

Металлургия комплекси корхоналарида шартнома мажбуриятларининг бажарилиш даражаси пасайди. Ўзбекистон металлургия заводи пўлат эритиш топшириғининг бажарилишини таъминламади, прокат ишлаб чиқариш бўйича давлат буюртмаси бажарилмади (82 фоиз).

Машинасозлик комплекси корхоналари бўйича учинчи кварталда шартномалар юзасидан етказиб берилмаган маҳсулот ҳажми биринчи ярим йилликдагига нисбатан ошди. «Средазэлектроаппарат» бирлашмаси, СССР электротехника приборлари министрлигининг Тошкентдаги «Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида, СССР Автомобиль ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлигининг «Чирчиксельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, СССР Оғир машинасозлик министрлигининг Тошкент экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмасида маҳсулот етказиб бериш интизоми кескин пасайди.

Корхоналар машинасозлик маҳсулотининг кўпгина турлари бўйича январь-сентябрь планларининг уддасидан чиқмадилар. Шу даврда амалда ишлаб чиқарилган маҳсулот экскаваторлар бўйича пландагидан 40 процент ва ундан ҳам ортиқроқ, компрессорлар 8 процент, кимё асбоб-ускуналари ва электрик кўприк кранлари бўйича 5—6 процент кам бўлди. Оқибатда йиллик планларнинг бажарилишида катта қолоқлик таркиб топди.

Маҳсулотнинг айрим турларини ишлаб чиқаришда ўтган йилнинг шу даврида эришилган даражага нисбатан анча камайишига йўл қўйилди. Пахта териш машиналари тайёрлаш 25 фоиз, қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш 23 фоиз, трактор прицеплари тайёрлаш 6 фоиз камайди.

Кимё-ўрмон комплекси корхоналари минерал ўғитлари, олтингугурт кислотаси, пластик массалар ва сунъий смолалар ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилини таъминламадилар ва бундай маҳсулотларни тайёрлашни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайтириб юбордилар.

Вужудга келган аҳвол йиллик топшириқларни бажариш учун тўртинчи кварталда фидокорона ишлашни талаб этади. Бунда қолган вақтда капролактамнинг бир кеча-кундузда ишлаб чиқарилиши 1,8 баравар, минерал ўғитларни 17 фоиз, олтингугурт кислотасини 3 фоиз кўпайтириш талаб этилади.

Учинчи кварталда **бинокорлик комплекси саноати** корхоналарида бинокорлик материалларининг асосий турлари — иморатбоп ғишт, шифер, йиғма-темир бетон ишлаб чиқариш бўйича таркиб топган қолоқлик ортди.

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ

Шу йилнинг ўтган тўққиз ойида 794,9 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11,7 миллион сўмлик ёки 1,5 фоиз кўпдир.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича тўққиз ойлик план Тошкент вилоятининг барча шаҳар ва районлари томонидан бажарилди, Бекобод, Коммунистик, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл районлари бундан мустаснодир.

Агросаноат комплексининг қишлоқ хўжалик корхоналари қишлоқ хўжалиги экинларини йиғиб-териб олиш, озуқа тайёрлаш, шудгор қилиш ва кузги экинлар экишни давом эттирмоқда.

Шу йилнинг 2 октябрига келиб бошоқли дон экинларини йиғиб-териб олиш тугалланди, шоли ва дон учун маккажўхорини йиғиб олиш давом этмоқда. 2 октябргача 47,9 минг гектар майдондаги дон экинлари ўриб олинди, дастлабки қабул қилинган вазнда 96,6 минг тонна дон янчилди.

3272 гектар майдондаги (экин майдонининг 40 фоиздан кўпроғи) картошкани кавлаб олиш қолди. Паркент райони хўжаликларида картошкани кавлаб олиш суръатлари жуда паст. Бу ерда экилган майдонларнинг 16 фоизигина қазиб олинди. Пискент районида 21 фоиз, Бекобод ва Ўрта Чирчиқ районларида 36 фоиз, Оҳангарон районида 37 фоиз майдондаги картошка кавлаб олинди.

Вилоятнинг колхозлари, совхозлари ва хўжаликлараро корхоналарида сабзавот экин майдонининг фақатгина 74 фоизидангина йиғиб олинди. Оҳангарон, Бўстонлиқ, Ғалаба районлари хўжаликлари сабзавотни йиғиб олишда орқада қолмоқдалар.

18,5 минг гектар майдондаги ер шудгор қилинди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11,5 минг гектар камдир. Кузги экинлар 2,2 минг гектар майдонга экилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 0,7 минг гектар кўпдир.

Шу йилнинг 2 октябригача 21 минг тонна пахта толаси харид қилинди. Бу ўтган йилдагига нисбатан 50 минг тонна ёки 70 фоиз камдир.

Ғалла харид қилиш бўйича давлат буюртмаси 9 октябрга келиб 42,9 фоиз қилиб бажарилди. 9 октябргача 38,9 минг тонна картошка харид қилинди, бу 1988 йилнинг шу санасидагига нисбатан 30 фоиз камдир. Паркент райони (харид қилиш жами ҳажмининг 18,1 фоизи), Оҳангарон райони хўжаликларида (27,2 фоиз) картошка харид қилиш даражаси энг кам бўлди. Жами 458,7 минг тонна сабзавот харид қилинди. Бу харид қилиш жами ҳажмига нисбатан 73,8 фоизни ташкил этади. Сабзавотларни харид қилиш вилоят бўйича ҳам, Оққўрғон, Оҳангарон, Ўрта Чирчиқ ва Чиноз районларидан ташқари барча районлар бўйича ҳам камайди.

Янги мевалар ва резаворларни харид қилиш 16,5 минг тоннани ташкил этди, бу белгиланган харид қилиш ҳажмининг бешдан бир қисмдан камроғини ташкил этади. 21,7 минг тонна узум харид қилинди, бу харид қилиш жами ҳажмининг фақатгина 21,2 фоизини ташкил этади.

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналарда ўтган тўққиз ойда 42,6 минг тонна гўшт (тирик вазнда) тайёрланди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 2,1 фоиз камдир. Шу даврда 125,8 минг тонна сут (1,2 фоиз кўп), 387,4 миллион дона тухум (5,3 фоиз кам) етиштирилди. Сигирларнинг маҳсулдорлиги ошди.

Барча категориядаги хўжаликларда **чорвачилик маҳсулотларининг давлат томонидан харид қилиниши** қуйидагича бўлди:

	1988 йил	1989 йил	1989 йилнинг тўққиз ойида 1988 йилнинг тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Чорва ва парранда (тирик вазнда) — минг тонна	47,2	45,1	95,6
Сут — минг тонна	127,9	130,1	101,7
Тухум — миллион дона	380,8	356,2	93,5
Жун (соф толага айлантириб ҳисоблаганда) — тонна	1110	971	87,5

Оҳангарон, Паркент, Чиноз ва Янгийўл районлари хўжаликларида чорва ва парранда, сут ва тухум харид қилиш ўтган йилдагига нисбатан камайди.

Қишлоқ хўжалик корхоналаридаги чорва ва паррандаларнинг сони қуйидагича ўзгарди (минг бош):

	1 октябргача: 1988 йилда	1 октябргача: 1989 йилда	1 октябргача: 1989 йилда 1988 йилга нисбатан процент ҳисобида
Қорамол	180,6	184,2	102,0
Жумладан, сигирлар	56,2	55,2	98,2
Чўчқалар	188,3	184,1	97,7
Қўй ва эчкилар	312,2	290,0	92,8
Паррандалар	5905,5	6256,6	105,9

Оҳангарон, Бўстонлиқ, Ғалаба, Оржоникидзе, Паркент, Тошкент ва Чиноз районлари хўжаликларида қорамол, Оққўрғон, Бекобод ва Паркент районларидан ташқари кўпчилик районлар хўжаликларида қўй ва эчки сони камайди.

Вилоятдаги колхозлар, давлат хўжаликлари ва хўжаликлараро корхоналарда октябрь ойи бошига келиб 250,9 минг тонна озуқа бирлиги ёки ҳар бир чорва ҳисобига 12,9 центнер озуқа тайёрланди. Бу ўтган йилнинг шу даврида тайёрланганига (жами 294,9 минг тонна, ҳар бир шартли чорва учун 16,7 центнер озуқа бирлиги) нисбатан камдир. Барча районларда озуқа билан таъминлаш камайди.

Агросаноат комплексини ривожлантиришга, қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминловчи тармоқлар ҳам ҳисобга киради, маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 320,5 миллион сўм капитал маблағ ёки йиллик лимитнинг 60 проценти сарфланди. Чорва учун чорвачилик бинолари, картошка, сабзавот ва мевалар учун омборхоналар қурилди ва ишга туширилди. Қайта ишлаш тармоқларига 8,3 миллион сўм капитал маблағ сарфланди. Мева — сабзавот консервалари ишлаб чиқариш бўйича қувватлар ошди.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

1989 йил ишга тушириш программасининг барбод бўлиш хавфи бор, ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш бўйича тўққиз ойга белгиланган давлат буюртмаси бажарилмади. Давлат буюртмасига киритилган фақатгина иккита объект фойдаланиш учун қабул қилинди. Йил охиригача олтита объектнинг ишга туширилиши таъминланиши лозим. Бу йиллик топшириқнинг 75 фоизини ташкил этади.

Қурилиш ишлаб чиқариш базасининг ривожланиши орқада қолмоқда. Прогрессив бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш бўйича қувватларнинг ишга тушириш топшириқлари бажарилмаяпти. Тўққиз ой давомида 1989 йил учун белгиланган топшириқларда белгиланган бешта шундай материалнинг фақат икки тури бўйича қувватлар ишга тушди.

Давлат марказлашган капитал маблағлари ва корхоналар ҳамда ташкилотлар маблағлари ҳисобига ишга туширилган **асосий фондлар** 654,3 миллион сўмликни ёки йиллик топшириқнинг фақат 42 процентини (корхоналар ва ташкилотлар планлари суммаси бўйича) ташкил этди. Фондларни ишга тушириш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 206 миллион сўмлик ёки 24 фоиз қисқарди.

Давлат буюртмасини бажариш учун қолган уч ой давомида кўмир қазиб чиқариш, қора металл прокати, пойабзал ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича бутун йиллик қувватларни ишга тушириш топшириғининг бажарилишини таъминлаш зарур.

Корхоналар фонд маблағлари ҳажмининг 174 миллион сўмлик кўпайиши ва марказлашган капитал маблағларнинг 251,7 миллион сўм қисқариши муносабати билан давлат инвестициясининг жами ҳажми атиги 77,7 миллион сўмлик қисқарди.

Январь-сентябрь ойларида 530,9 миллион сўмлик давлат марказлашган **капитал маблағлари** ёки йиллик лимитнинг 58 фоизи ўзлаштирилди. Корхоналар ва ташкилотлар капитал қурилиши учун ўзларининг 461,1 миллион сўм маблағларидан фойдаландилар, уларнинг халқ хўжалиги бўйича давлат капитал маблағлари сарфлашнинг жами ҳажмидаги ҳиссалари 46 фоизни, шу жумладан ёқилғи-энергетика комплексида 41, машинасозлик комплексида 59, металлургия комплексида 69, кимё-ўрмон комплексида 83 фоизни ташкил этди.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Умумий фойдаланишдаги транспортнинг айрим турлари билан юк жўнатиш қуйидагича бўлди:

	1989 йил январь-сентябрида, миллион тонна	1989 йилнинг январь — сентябрида 1988 йилнинг январь-сентябрига нисбатан процент ҳисобида
Транспорт — жами	74,6	100,6
шу жумладан:		
темир йўл транспорти	22,4	100,0
автомобиль транспорти	52,2	100,9
авиация транспорти — минг тонна	32,4	98,5

Юк жўнатиш бўйича 1989 йилнинг тўққиз ойлик топшириғи автомобиль транспортида 101,4 фоиз, темирйўл транспортида 97,8 фоиз, авиация транспортида 101,6 фоиз бажарилди.

Темирйўл транспортида давлат буюртмаси номенклатурасидаги 14 хил юкдан минерал ўғитлари ташиш плани 10,8 фоиз, цемент бўйича 16,0 фоиз, тошкўмир бўйича 10,0 фоиз бажарилиши таъминланмади.

Юк жўнатувчи ва юк қабул қилиб олувчи корхоналарнинг айби билан шу йилнинг саккиз ойида шох йўлларда вагонларнинг туриб қолиш вақтида умуман вилоят бўйича ўтган йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан 0,7 фоиз кўпайди.

Умумий фойдаланишдаги транспорт барча турларида **пассажир обороти** ўтган йилги даражада қолди ва 13,5 миллиард пассажир-километрни ташкил этди, автомобиль транспортида 13,0 фоиз камайди ва 4,3 миллиард пассажир-километрни ташкил этди. Пассажир обороти тўққиз ойлик плани темир йўл транспортида 112,2 фоиз, авиацияда 103,2 фоиз бажарилди. 339,5 миллион пассажир жўнатилди, бу ўтган йилнинг январь-сентябридагига нисбатан 102,0 фоизни ташкил этади. Темирйўл транспорти аҳолининг ташишга бўлган талабини қондирмаяпти. Тадқиқот маълумотларига кўра 1989 йилнинг августида сўраб кўрилган 30 кишидан икки киши поезд (шаҳар атрофига қатнайдиганлардан ташқари)га олдиндан билет сотиш кассаларидан билет харид қила олмаган. Тадқиқот ўтказилган куни олдиндан билет сотадиган темирйўл кассаларида навбатда туриб қолишнинг жами вақти 1355 пассажир-минутни ташкил этган.

Авиация транспортида сентябрь ойида ўтказилган худди шундай тадқиқот сўраб кўрилган 30 пассажирнинг тўққиз нафари билет харид қила олмаганлигини кўрсатди. Олдиндан билетлар сотиладиган авиация кассаларидаги навбатларда туришнинг жами вақти минг пассажир-минутни ташкил этган.

Алоқа корхоналари 1989 йилнинг тўққиз ойида аҳолига 32,2 миллион сўмлик хизмат кўрсатдилар, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10,7 фоиз кўпдир. План 103,5 фоиз қилиб бажарилди.

Почта алоқаси почта жўнатмалари ва юбориладиган пулнинг асралишини тўла таъминламаяпти, хатларни ўз вақтида етказиб бермаслик ҳоллари ҳам бор.

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ

1989 йилнинг тўққиз ойида вилоят бўйича экспортга маҳсулот етказиб бериш ҳажми ички нархларда 53,4 миллион сўмликни ташкил этди. Товарлар етказиб бериш бўйича тўққиз ойлик планнинг шартнома мажбуриятлари 82,7 фоиз қилиб адо этилди. Вилоят корхоналари ўз маҳсулотларини социалистик мамлакатларга, шунингдек Миср, Жазоир, Гвинея, Франция, Испания, Швейцария, Япония, Хитойга етказиб бермоқдалар. Бу маҳсулотлар химия асбоб-ускуналари, машиналар, минерал ўғитлари, рангли металлар, халқ истеъмоли товарларидир. Экспортга маҳсулот етказиб беришнинг асосий улуши «Таштекстильмаш» заводи, «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Чирчиқ трансформатор заводи, Тошкент трактор заводи, «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа корхоналарга тўғри келади.

1989 йилнинг 1 октябрига келиб умуман вилоят бўйича ўз маҳсулотини экспорт учун етказиб бераётган 39 та саноат корхонаси ташқи савдога мустақил чиқадиган икки корхона рўйхатга олинган. Иккита биргаликдаги корхона ишлаб турибди.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

ЯНГИ ОШХОНАЛАР

ПОЙТАХТНИНГ Чилонзор ноҳиясида аҳолига социал иқтисодий қулайликлар яратиш борасида бу йил талайгина тадбирлар амалга оширилди. Шулардан бири ноҳиянинг умумий овқатланиш тармоқлари сони анча кўпайганидир. Бу ерда «Алпомиш» жамоат савдо комплекси, «Ветеран» чойхонаси, 150 ўринли «Новза» кафеси, Оқтепадаги озиқ-овқат, гул, мева-сабзавот дўконлари ва янги кафени ўз ичига олган жамоат савдо марказининг ишга туширилиши бунга яққол мисол бўла олади.

Бугун-эрта эса Чилонзорнинг Гагарин истироҳат боғида болалар кафесини ишга тушириш мўлжалланмоқда. У кичкинтойлар дидига мос қилиб жиҳозланаётир.

Ноҳия ошхоналар тресги бу янги умумий овқатланиш тармоқларини ўзининг социал-иқтисодий ривожлантириш фонди ҳамда давлат банкидан олинган қарз ҳисобига бунёд этмоқда.

Куни кеча ишга тушган янги овқатланиш муассасаларидан бири Фурқат кўчасидаги собиқ сомсахона ўрнида қад кўтарган 250 ўринли «Бешёғоч» миллий таомлар ошхонасидир. У савдо министрлиги лойиҳа ташкилоти ҳозирлаб берган лойиҳа асосида, анъанавий шарқ меъморчилиги услубида қурилди.

Ошхона энг замонавий асбоб-ускуналар, буюмлар билан жиҳозланди. У эрталаб соат 9 дан кеч соат 21 гача ишлаб, шу яқин атрофдаги 3-нон, 2-пиво ва кўнчилик корхоналари ишчи-хизматчиларига, халқ хўжалиги институти, консерватория талабаларига намунали хизмат кўрсатмоқда. Лағмон, мампар, шима, сомса каби лаззатли миллий таомлар чинни косаларда анча арзон баҳоларда хўрандаларга тақдим этилмоқда.

Бу ерда бир кунда 2—2,5 минг кишига хизмат кўрсатилаётир. Пазандалар коллективи ҳам байналмилал: ўзбек, уйғур, рус, татар, қозоқ миллатларига мансуб 20 нафар ошпазлар орасида кўп йиллардан бери бу соҳада меҳнат қилиб мураббий устоз номини олган Ҳ. Маҳмудохунов, А. Қосимов, С, Агапова, Т. Маметовлар ҳам бор.

Ноҳия ошхоналар трестига қарашли яна бир катта янги ошхона янги йил байрами арафасида «Алгоритм» заводи меҳнаткашлари истиқомат қилувчи 20-даҳада иш бошлайди. Ҳозир бу ерда пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Бу барча қурилишларни трест қошидаги бунёдкорлар коллективи амалга оширмоқда.

М. НУРИДДИНОВ.

❋

✦ Суратларда: янги «Бешёғоч» ошхонаси; пазандалар С. Зиёмуҳамедов ва Ҳ. Маҳмудохунов иш устида; моҳир новвой Т. Бойматов.

Муаллиф суратлари.

ЎҚИТУВЧИЛАРГА—МУКОФОТЛАР

Билим ва тарбия бериш, ўқувчиларнинг ақлий ривожланишини таъминлаш бўйича яхши иш қилиб келаётган тажрибакор ўқитувчилар жуда кўп. Ана шулардан бир гуруҳи яқинда муносиб тақдирланди.

Ўзбекистон ССР халқ таълими министрлигининг биринчи даражали дипломини қўлга киритганлар орасида ёш педагоглар ҳам анчагина. Тошкентнинг Октябрь ноҳиясидаги 13-мактаб бош пионервожатийси М. Назарова ҳам бундай мукофотга сазовор бўлди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети йўли билан ҳам бир неча моҳир педагог тақдирланди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Энг яхши комсомол ўқитувчига» нишони совриндори сони жонкуяр ўқитувчилар ҳисобига ортди.

С. ОДИЛОВА.

ГФРдан келтирилди

Чирчиқдаги «Ғунча» тикув ишлаб чиқариш бирлашмасининг 2-цехида икки янги тикув машиналари ўрнатилди. Ғарбий Германиядан келтирилган мазкур дастгоҳлар эскирган машиналар ўрнини эгаллади.

Улар бир вақтнинг ўзида икки жараённи — маҳсулотлар четини чатиш ва кўйлаклар енгини бостириб тикиш операцияларини бажаради. Бу эса ишлаб чиқариш унумдорлигини 15—20 фоизга ўстириш имконини беради.

А. ШЕРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

1989 ЙИЛНИНГ 23 ДЕКАБРИДАН 1990 ЙИЛНИНГ 14 ЯНВАРИГАЧА

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ ҚИШКИ ТАЪТИЛ КУНЛАРИДА

«ЦИРКДА АРЧА»

Янги йил томошалари

ҚАТНАШАДИЛАР:

Қорбобо, Қорқиз, турли арча билан боғлиқ воқеаларнинг қаҳрамонлари.

Манежда — турли-туман ўргатилган ҳайвонлар группаларининг чиқишлари.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ СИЗЛАРГА «ЦВЕТНОЙ БУЛЬВАРДАГИ ЭСКИ МОСКВА ЦИРКИ»НИ ТАНИШТИРАДИ.

Касса соат 10 дан 20.00 гача очиқ.

Справкалар учун телефонлар — 44-35-91, 44-35-84, 44-29-04.

Коллектив бўлиб тушиш учун буюртмалар қабул қилинади.

Қишлоқ жойлардан келган томошабинларнинг буюртмалари навбатдан ташқари қабул қилинади.

ҚАДРДОН БОЛАЛАР ВА ҲУРМАТЛИ ОТА-ОНАЛАР!

29 декабрдан 7 январгача

Қорбобо ва Қорқиз Сизларни

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ САРОЙИГА

«МУЗ УСТИДА АРЧА»

Янги йил томошаларига таклиф қилади

«СЕҲРЛИ КЎЛ» деб номланган эртак томошада муз устида фигурали учиш усталари ва совет цирки артистлари ўзларининг ўргатилган ҳайвонлари билан қатнашадилар.

ТОМОШАЛАР:

29 декабрь соат 13 ва 15.00 да; 30 декабрь соат 11, 13 ва 15.00 да;

31 декабрь соат 11 ва 13.00 да; 1 январь соат 15.00 да; 2, 4, 5, 6, 7 январь соат 11, 13 ва 15.00 да

БОШЛАНАДИ

Билетлар спорт саройи кассаларида 29 ноябрдан бошлаб ҳар куни соат 11 дан 19.00 гача, шунингдек Тошкент давлат циркида вакиллар томонидан сотилади.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЎРИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Маълумотлар учун телефонлар: 46-03-12 — касса; 46-70-23 — маъмурият.

«Ўзбекконцерт»

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

5 ДЕКАБРЬ СОАТ 16 ВА 19.00 ДА

ЯНА БИР КУЛИШАЙЛИК

«ҲАЖВИЯ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ»

ҚАТНАШАДИЛАР:

«ТОШКЕНТ-89» аския ва қизиқчилар кўригининг совриндорлари: МИРЗА ХОЛМЕДОВ, ОБИД АСОМОВ, СОБИТ АСОМОВ, БОТИР МУҲАМЕДХЎЖАЕВ, ТЎХТАМУРОД АЗИЗОВ;

Ўзбекистон ССР халқ артисти МАЛИКА АҲМЕДОВА

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар: ЗИЁДА МАДРАҲИМОВА, ОДИЛ КАМОЛХЎЖАЕВ

лирик хонандалар:

МАВЛУДА ТУРДИЕВА, ШОМАҲМУД ШОРАҲМЕДОВ.

Саҳналаштирувчи режиссёр — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номли Ўзбекистон ССР давлат мукофотининг совриндори АБДУРАШИД РАҲИМОВ.

ИЛГАРИ СОТИБ ОЛИНГАН БИЛЕТЛАР ЯРАЙДИ.

САНЪАТ ИХЛОСМАНДЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН! АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ ҚОШИДА

театр ва маданият институтларига кирувчи ёшлар учун

3 ОЙЛИК ВА 6 ОЙЛИК

«ТЕАТР САНЪАТИ АСОСЛАРИ»

ПУЛЛИ ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тайёрлов курсига қабул қилинганлар саҳна нутқи ва ҳаракати, клуб сценарийси ва режиссураси, актёрлик маҳорати ва режиссура (масал, ҳикоя, шеър, рақс, қўшиқ, этюд, монолог, драматик асар таҳлили), театршунослик асослари, СССР тарихи, иншо ёзиш малакасини ошириш машғулотлари бўйича тайёрланади.

Практик машғулотлар катта саҳналарда ва Ўзбекистон телевидениесининг кўрсатувларида қатнашган ҳолда олиб борилади.

Машғулотларни Маданият институтининг ўқитувчилари ва Ўзбекистон телевидениесининг етакчи режиссёрлари олиб борадилар.

Олти ойлик курсни тамомлаганларга имтиҳонлар асосида гувоҳнома берилади.

Машғулотлар кундузги ва кечки бўлимларда 10 декабрдан бошланади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Авиасозлар шаҳарчаси, Авиасозлар Маданият саройи, 2-қават, 90-хона. Метронинг «Чкалов» станциясигача борилади. Телефон 96-55-81. Қабул ҳар куни соат 16 дан 20.30 гача.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ БЎЛИМИДА

ИЖОД САБОҚЛАРИ

КЕЙИНГИ пайтларда жумҳуриятимиз Ёзувчилар уюшмасининг Тошкент вилоят бўлими ноҳияларда яшаб, ижод қилаётган ёш ижодкорлар билан ишлашга, умидли қаламкашларнинг истеъдодлари рўёбга чиқишига катта эътибор бермоқда. Шу мақсадда жойларда ўтказилаётган семинарларда бошловчи қаламкашларнинг илк машқлари ва қўлёзма тўпламлари муҳокама қилинаётир, муайян ижодий тажрибага эга адиблар уларга ўзларининг қимматли йўл-йўриқ ва маслаҳатларини беришаётир.

Яқинда Калинин ноҳиясининг «Ленинчи» газетаси редакциясида Калинин ва Тошкент ноҳияларида яшаб, умид билан қалам тебратаётган бир гуруҳ ёшлар иштирокида навбатдаги семинар машғулоти ўтказилди. Унда Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимининг масъул котиби Аҳмад Аъзам, бўлим ходимларидан С. Вафоева, М. Эрдонов, «Ёшлик» журнали шеърият бўлимининг мудири А. Хўжамов, шоира М. Ҳамроева, вилоят радиосининг ходими Ш. Сиддиқхўжаев, «Тошкент ҳақиқати» газетаси адабиёт ва санъат бўлимининг мудири Р. Ғаниев иштирок этишди.

— Ҳар бир истеъдодли қаламкашнинг китобхонларга манзур бўладиган ғоявий-бадиий жиҳатдан пухта асарлар яратиши учун энг аввало қулай адабий муҳит зарур, — деди машғулотни олиб борган А. Аъзам. — Афсуски, пойтахтдан узоқроқда яшаб, ижод қилаётганлар маҳоратининг ўсишида ана шундай шарт-шароит йўқ. Шу боисдан мен вилоятимиз ноҳия ва қишлоқларида ўтказилаётган семинар машғулотлари маълум даражада бу муаммони ижобий ҳал этишда катта роль ўйнайди, деб ҳисоблайман.

Калинин ноҳияси «Ленинчи» газетасининг муҳаррири А. Ҳатамов, редакция қошидаги адабий тўгарак раҳбари, болалар шоири О. Расул, Тошкент ноҳияси «Шонли меҳнат» газетаси ҳузуридаги тўгарак раҳбари М. Туробов адабий уюшмаларнинг фаолияти ва ёш қаламкашлар машқларини эълон қилиш билан боғлиқ муаммолар хусусида сўзлаб бердилар.

Шундан сўнг «Ленинчи» газетасининг ходими С. Нишонова, Калинин ноҳияси пионерлар уйининг ходими М. Ғуломова, 37-ўрта мактаб ўқувчилари В. Сирожиддинова, М. Қурбонова, 43-мактаб ўқувчиси У. Муҳамедов, Тошкент ноҳиясидаги 18-ўрта мактаб ўқувчилари Ш. Шокирова, М. Мақсудова, Д. Арзиметоваларнинг илк шеърий ва насрий машқлари муҳокама қилинди, уларнинг ижодий ютуқ ва камчиликлари юзасидан фойдали фикр-мулоҳазалар билдирилди.

ДИҚҚАТ, ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ:

БЕВОСИТА МУЛОҚОТ

Вилоят прокуратураси қайта қуриш даврида ўз иш услубларини давр талабига мослаб, такомиллаштириб бормоқда. Жойларда совет қонунчилигига қатъий риоя қилиниши учун курашяпти. Прокуратура кенг меҳнаткашлар оммаси билан алоқани мустаҳкамлаш мақсадида шу йил 5 декабрда телефон орқали мулоқот ўтказишга қарор қилди. Мулоқотни вилоят прокурори А. Маннонов олиб боради. Алоқа соат 11 дан 19 гача давом этади. Телефон 78-95-20.

Телефон орқали алоқа ўрната олмаган кишилар қуйидаги адресга хат йўллашлари мумкин: 700173. Тошкент шаҳри, ГЭСЛАР кўчаси, 10-уй.

• *Сўраган эдингиз* •

Матбуот саҳифаларида чайқовчилик билан шуғулланувчи шахсларни фош этувчи материалларни кўплаб ўқиймиз. Уларда минглаб сўмлик ноёб буюмлар мусодара қилинганлиги хабар қилинади. Хўш, ана шу мусодара қилинган маҳсулотларнинг тақдири нима бўлади?

А. АБДУЛЛАЕВ, пенсионер.

Биз ана шу саволга жавоб топиш учун Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг БХСС бошқармаси бўлим бошлиғи, милиция майори В. Торбин ҳамда «Ташкомиссионторг» бошқармаси бошлиғи **Ф. Йўлдошев**лар билан суҳбатлашдик.

Чайқовдан—корхонага

В. ТОРБИН: Ҳа, чиндан ҳам бу савол кўпчиликни қизиқтиради. Аҳолининг кўпгина қисми чайқовчилардан мусодара қилинаётган маҳсулотларнинг тақдири ҳақида маълумотга эга эмаслар. Уларнинг аксарияти, ҳаттоки ана шу буюмлар ички ишлар бўлими ҳамда савдо хизмати ходимлари ўртасида, ўзаро келишилган ҳолда бўлиб олинади, деган фикрга ҳам боришади. Аммо бу нотўғри фикр. Чайқовчилардан тортиб олинган барча маҳсулотлар комиссион магазинлари сотувчилари ёрдамида шаҳримизнинг турли корхона ва ташкилотлари меҳнаткашларига сотилади.

Мухбир: Мусодара қилинган маҳсулотларнинг корхонага етиб боришига ким кафил бўла олади?

Ф. ЙЎЛДОШЕВ: Мана қарийб 15 йилдирки, мусодара қилинган маҳсулотлар ана шу йўл билан тақсимланади. Очиғини айтиш керак. Бизнинг сотувчиларимиз, ҳаттоки ана шу буюмларни корхонага борганда-гина кўришади. Сабаби биз фақатгина актларни кўрамиз. Маҳсулотлар эса ички ишлар бошқармасининг сақлаш камераларида туради. Устига-устак савдо жараёни давомида сотувчилар билан бир қаторда БХСС ходимлари ҳамда шаҳар ижроия комитети вакили иштирок этади.

Мухбир: Маҳсулотлар қандай баҳоланади?

Ф. ЙЎЛДОШЕВ: Мамлакатимизда ишлаб чиқарилган ҳамда хорижий мамлакатларда тайёрланган маҳсулотлар савдога чиқарилган бўлса давлат нархлар комитети баҳоси асосида, бошқа йўллар билан келтирилган чет эл буюмлари эса шаҳар молия бўлими белгилаган нархларда сотилади.

Мухбир: Бу ишларни амалга оширишда қанча вақт сарф қилинади?

В. ТОРБИН: Авваллари бу операцияга жуда узоқ муддат талаб қилинар эди. Ҳаттоки тез бузиладиган маҳсулотлар ҳам 2—3 ой туриб қолиши мумкин эди. Ҳозир эса бунга чек қўйилди.

Мухбир: Қандай қилиб?

В. ТОРБИН: Маълумки, илгари чайқовчиликдан олиб қўйилган, яъни мусодара қилинган буюмлар, хоҳ у озиқ-овқат маҳсулоти бўлсин, хоҳ у атторлик буюми бўлсин суд қарори чиқмагунга қадар сотилиши мумкин эмас эди. Бу маҳсулот сифатига путур етишига олиб келарди. Шу сабабли бошқармамиз ташаббус билан чиқди. Бу ташаббус шаҳар ижроия комитетига ҳам, «Ташкомиссионторг»га ҳам мақбул бўлди. Эндиликда мусодара қилинган мол-мулк акт тузилиши билан корхона ва ташкилотларга савдо учун жўнатилмоқда.

Мухбир: Сотилган маҳсулотлардан «Ташкомиссионторг» қандай наф кўради?

Ф. ЙЎЛДОШЕВ: Маълумки, бизнинг бошқармамиз аҳоли ўртасида воситачи бўлиб хизмат қилади. Аниқроғи, кишиларнинг ҳожатини чиқаради. Аҳолига хизмат кўрсатиш бўйича биз мамлакатимизда Москва, Ленинград, Киев шаҳарларидан сўнг 4-ўринни эгаллаб келмоқдамиз. Ана шу шаҳарларда сотилган буюмлардан тушган маблағнинг 15—20 фоизи комиссион савдоси идорасига ўтказилади. Бизга эса 12 фоизи берилади. Демак, ҳар 100 сўмдан 12 сўми бошқармамиз ихтиёрига берилади.

Айни пайтда биз ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан мусодара қилинган давлат баҳоси 13 минг 600 сўмлик турли буюмларни Сергели ноҳиясидаги саноат корхоналари ишчи ва хизматчиларига савдо қилиш учун тайёрлаб қўйдик.

А. ҲАКИМОВ.

ВЕТЕРАН СПОРТЧИ СОВРИНИ УЧУН

Ҳасан Исломов номини спорт мухлислари жуда яхши биладилар. Спорт ветерани, уруш қатнашчиси, биринчи группа инвалиди бўлмиш бу одам кўзи ожиз бўлиб қолганда ҳам турли даражадаги мусобақаларда қатнашиб, ҳамиша ғолибликни қўлга киритиб келди. Ҳозирги пайтда ҳам у доим спортчилар орасида. Унинг соврини учун ўтказиладиган мусобақалар эса аллақачон анъанавий тус олди.

Яқинда «Меҳнат резервлари» физкультура ва спорт кўнгилли жамиятининг оғир атлетика залида Ҳасан Исломов соврини учун навбатдаги мусобақалар бўлиб ўтди. Унда иштирок этиш учун жумҳуриятнинг турли шаҳарларидан 14 ёшдан 30 ёшгача бўлган 70 спортчи ташриф буюрди. Улар орасида эндигина спорт билан шуғуллана бошлаганлардан тортиб, халқаро классдаги спорт мастерларигача бор эди. Шунингдек, ушбу тадбирда ота-ўғил Шамсиддин ва Рустам Паноҳовлар оилавий дуэти ҳам иштирок этди. Уларнинг иккови ҳам ўз вазн тоифаларида муваффақиятли чиқиб, совринли ўринларни эгаллашди.

Уч кун давом этган ушбу мусобақаларда халқаро даражадаги спорт устаси, кўп мартотаба жумҳурият чемпиони, шу йил Кемерово шаҳрида ўтказилган СССР Дўстлик соврини мусобақалари чемпиони, чирчиқлик Андрей Шмигов ҳамда асли хивалик ҳозирги пайтда Тошкентдаги Титов номли мактаб интернатнинг 11-синфида таҳсил кўраётган спорт мастерлигига номзод, шу йилги Ўзбекистон касаба уюшмалари спортчилари орасидаги мусобақалар совриндори Матназар Машариповлар ўз вазн тоифалари бўйича фахрли биринчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлдилар.

Ғолиблар фахрий ёрлиқлар ва эсдалик совғалари билан тақдирланишди. Мукофотларни Ҳасан Исломовнинг ўзи топширди.

У. ҲИКМАТОВ.

Суратларда: А. Шмигов ва М. Машариповлар мусобақалар чоғида; Ўзбекистон спорти ветеранлари Ҳасан Исломов ва Аҳмаджон Валишоевлар мазкур тадбирда иштирок этган спортчилар даврасида.

Р. АЛЬБЕКОВ суратлари.

[«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 7 декабрда чиқади].

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.